

**Gminna Strategia
Rozwiązywania
Problemów Społecznych**

GMINY ULHÓWEK

Na lata 2005 - 2015

Ulhówek 2009

Spis treści

	Wstęp	5
1.	Cel i proces tworzenia strategii	6
	• Przesłanki i podstawy prawne opracowania GSRPS	6
	• Ramy czasowe strategii (okres kiedy proces został rozpoczęty, kiedy zakończony)	6
	• Podstawowe etapy budowania GSRPS	6
	• Określenie horyzontu czasowego strategii	6
	• Wskazanie osób biorących udział w opracowaniu strategii (lista osób i organizacji do załącznika)	7
	• Wskazanie kiedy strategia została oficjalnie przyjęta	9
2.	Charakterystyka gminy	10
2.1	Podstawowe informacje o gminie	11
	2.1.1 Położenie geograficzne	11
	2.1.2. Środowisko kulturowe	14
	2.1.3 Instytucje	15
2.2	Demografia	16
	2.2.1 Liczba zamieszkałej ludności	16
	2.2.2 Struktura wiekowa mieszkańców	17
	2.2.3 Gęstość zaludnienia	20
	2.2.4 Migracje	20
	2.2.5 Rodziny	21
	2.2.6 Wykształcenie i rynek pracy	22
	2.2.7 Infrastruktura społeczna	24
	2.2.8 Zasoby mieszkaniowe	24
	2.2.9 Gospodarka ściekowa	25
	2.2.10 Elektroenergetyka	26
	2.2.11 Komunikacja	26
	2.2.12 Edukacja	27
2.3	Strategiczne kierunki rozwoju gminy	30
	2.3.1 Informacja o kompleksowej strategii rozwoju gminy	30
	2.3.2 Podstawowe kierunki rozwoju zapisane w kompleksowej strategii rozwoju	30

2.3.3	Informacje o innych dokumentach strategicznych dotyczących gminy	31
2.4	System pomocy społecznej w gminie	41
2.4.1	Instytucje zajmujące się pomocą społeczną	42
2.4.2.	Charakterystyka grup objętych pomocą społeczną w gminie	43
2.4.2.1	Ubóstwo	44
2.4.2.2	Bezrobocie	44
2.4.2.3	Niepełnosprawność	45
2.4.3	Dotychczasowe formy pomocy społecznej i świadczeń społecznych	46
2.4.3.1	Alkoholizm	47
2.4.4	Współpraca z innymi podmiotami (w tym zlecenie zadań z zakresu pomocy społecznej)	49
2.4.4.1	Policja - bezpieczeństwo	50
2.4.4.2	Biblioteka Gminna	51
2.4.4.3	ULKS „ZRYW”	52
2.4.4.4	Parafia Rzeplin	53
2.4.4.5	Parafia Tarnoszyn	53
2.4.4.6	Koło Łowieckie „Niwa”	54
2.4.4.7	Ochotnicza Straż Pożarna Wasylów Wielki	54
2.4.4.8	Ochotnicza Straż Pożarna Tarnoszyn	56
2.4.4.9	Roztoczański Związek Pszczelarzy	57
2.4.4.10	Polski Komitet Pomocy Społecznej	58
2.4.4.11	Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń” w Tarnoszynie	60
2.4.4.12	Koło Gospodyń Wiejskich w Tarnoszynie	61
2.5	Źródła podstawowych problemów społecznych Gminy Ułhówek i ich identyfikacja	62
2.5.1	Katalog zidentyfikowanych problemów społecznych w gminie w poszczególnych obszarach polityki społecznej	62

2.5.2 Hierarchizacja problemów polityki społecznej gminy uznanych za dominujące	68
2.6 Kapitał społeczny grupy	69
2.6.1 Analiza SWOT Gminy Ułhówek – mocne i słabe strony	69
3. Kierunki rozwoju gminy	71
3.1 Wizja	71
3.2 Poziomu integracji	72
3.3 Cele	73
3.3.1 Cele główne, szczegółowe i kierunki działań	73
4. Zarządzanie realizacją strategii	78
4.1 Etapy procesu wdrażania strategii	78
4.2 Aktualizacja strategii	79
5. Monitoring	79
6. Zakończenie	80
7. Załączniki	81
7.1 Zarządzenie Wójta powołujące zespół ds. aktualizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych	81
7.2 Harmonogram wdrażania strategii na lata 2005 - 2015	82
7.3 Listy obecności	
1.	

WSTĘP

W związku z wejściem Polski do Unii Europejskiej nastąpiło przewartościowanie i stworzenie nowych zadań we wszystkich dziedzinach życia. Zmiany, co oczywiste nie omijają również polskiej wsi. Musi się ona zmierzyć z nowym rodzajem wyzwań, które niesie ze sobą globalne społeczeństwo informacyjne i gospodarka oparta na wiedzy.

Jedną ze ścieżek, która może ku temu prowadzić jest rozwiązywanie problemów społecznych.

„Nie obawiaj się zrobić wielkiego kroku, gdy został wskazany.

Nie da się przeskoczyć przepaści dwoma małymi skokami”

David Lloyd George

Ważnym krokiem w rozwiązywaniu tych problemów jest aktualizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (SRPS). Jest ona wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. Oznacza to sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji i polityki społecznej. Strategia jest więc instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie.

Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i działania związane z ich realizacją, które powinny być podejmowane na podstawie niniejszej Strategii. Będzie ona podlegała ciągłym zmianom, pojawiać się będą nowe, ważne cele, a część z przedstawionych w dokumencie straci aktualność.

Ciągły proces zmian jest jak najbardziej pożądanym, ponieważ będzie on miernikiem działań i dążeń społeczności lokalnej.

1. CEL I PROCES TWORZENIA STRATEGII

Opracowanie i realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ułhówek jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym, który wynika z art.17 ust.1, pkt.1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (Dz. U. tekst jednolity z 2008r. Nr 115 poz. 728).

Rada Gminy Ułhówek Uchwałą Nr XXX/130/05 z dnia 31 sierpnia 2005r. przyjęła do realizacji Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Ułhówek na lata 2005 – 2010. Prezentowany dokument jest zaktualizowaną wersją poprzedniego opracowania. Jest to wynik zmieniających się potrzeb oraz problemów społecznych, a także uczestnictwa gminy w Poakcesyjnym Programie Wsparcia Obszarów Wiejskich finansowanym z Banku Światowego. W ramach tego programu będą świadczone usługi społeczne dla dzieci i młodzieży oraz usługi łączone – dla społeczności lokalnej Gminy Ułhówek.

Aktualizacja dokumentu przebiegała etapowo, zgodnie z Metodą Aktywnego Planowania Strategii/MAPS/. Uwzględniała ona idee, wiedzę i doświadczenia wniesione do dyskusji przez członków grupy planującej. Głównymi zasadami tej metody są: dokumentowanie wyników dyskusji na piśmie i praca grupowa zmierzająca do osiągnięcia konsensusu. Podstawą były warsztaty prowadzone przez konsultanta kierującego pracami w grupach. Odbyły się cztery spotkania warsztatowe – od sierpnia do listopada 2008r., którymi kierowała Pani Iwona Przewor – Konsultant Regionalny Programu Integracji Społecznej PPWOW w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej.

Prace nad Strategią oraz formami rozwiązywania problemów społecznych obejmowały następujące etapy:

Warsztat „A” 26 sierpnia 2008r. – uczestnicy określili swoje oczekiwania i motywacje dotyczące uczestnictwa w warsztatach, wskazywali jakie zjawiska społeczne są problemami w gminie oraz wskazywali zasoby w społeczności lokalnej sprzyjające rozwiązywaniu tych problemów. Wskazane zostały również braki w zakresie świadczenia usług społecznych w gminie. Na tej podstawie przedstawiono sytuację społeczną w gminie, a następnie sformułowano propozycję wizji jej rozwoju.

Warsztat „B” 29 września 2008r. – uczestnicy zaakceptowali wizję rozwoju Gminy Ułhówek. Określone zostały potrzeby społeczne, których spełnienie poprawi jakość życia mieszkańców. Analizowano problemy społeczne, a także wskazane zostały zasoby poza instytucjonalne oraz instytucje/organizacje działające na terenie gminy, które mogą sprzyjać ich rozwiązaniu.

Warsztat „C” 22 października 2008r.– wskazano sześć obszarów: kultura, pomoc społeczna, przejście graniczne, edukacja i opieka nad dzieckiem, sport i turystyka, bezpieczeństwo (policja, straż graniczna i straż pożarna) a następnie zdefiniowano odpowiednie dla poszczególnych obszarów cele strategiczne i szczegółowe oraz działania służące ich realizacji.

Warsztat „D” 13 listopada 2008r. – przeanalizowano materiały wypracowane na warsztacie „C”, a następnie wyłoniono kilka pomysłów.

„Ludzie pracujący razem ,jako jedna grupa, potrafią dokonać rzeczy, których osiągnięcie nie śniło się nikomu z osobna.”

Franklin D. Roosevelt

Zarządzeniem Wójta Gminy powołany został Zespół do spraw aktualizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Ułhówek w składzie:

1. Agnieszka Zub Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
2. Krystyna Wszola pracownik socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
3. Jolanta Pieprzowska pracownik Urzędu Gminy
4. Teresa Gruszecka pracownik Urzędu Gminy
5. Zbigniew Gruszecki pracownik Urzędu Gminy
6. Alina Konefał – Pilip pracownik Urzędu Gminy
7. Sławomir Jarocho pracownik Urzędu Gminy
8. Jadwiga Teterycz Dyrektor Zespołu Szkół Publicznych w Ułhówku

9. Anna Giergasz Dyrektor Szkoły Podstawowej w Tarnoszynie
10. Anna Żurawiecka Dyrektor Gimnazjum w Ulhówku
11. Andrzej Burzanowski Dyrektor Szkoły Podstawowej w Hubinku
12. Stanisława Skiba Dyrektor Biblioteki Publicznej w Ulhówku
13. Piotr Buczkowski przedstawiciel Ochotniczej Straży Pożarnej
14. Beata Lewandowska przedstawiciel Koła Gospodyń Wiejskich
15. Andrzej Lisecki przedstawiciel Gminnego Koła Pszczelarskiego.

Pełny tekst zarządzenia powołującego zespół w Załączniku nr 1

Prace nad dokumentem miały charakter uspołeczniony. Uczestniczyli nie tylko powołani Zarządzeniem Wójta Gminy Ulhówek przedstawiciele, ale również osoby zainteresowane tematem aktualizacji: księża, przedstawiciele Straży Granicznej, Policji, służby zdrowia, sołtysi, radni, nauczyciele, rolnicy. W opracowywaniu strategii brali również udział przedstawiciele różnych grup wiekowych. Zróżnicowany skład sumował wiedzę, doświadczenie i kompetencje, co pozwoliło kompleksowo spojrzeć na problemy. Zaproszeni przedstawiciele różnych środowisk wypowiedali się i decydowali o sprawach społeczności lokalnej. W ten sposób umożliwiona została partycypacja społeczna i bezpośredni wpływ zwykłych ludzi na swoje sprawy.

Lista wszystkich osób i organizacji w Załączniku nr 3

Uspołecznienie procesu planowania strategicznego jest wymogiem Unii Europejskiej i wiąże się w praktyce z zastosowaniem w procesie planowania co najmniej dwóch z czterech niżej podanych zasad polityki strukturalnej Unii Europejskiej:

- **programowanie** – obowiązek tworzenia długookresowych strategii i planów rozwoju na poziomie narodowym, wojewódzkim i wszędzie tam, gdzie jest to uzasadnione potrzebami lokalnymi – także na poziomie gmin i powiatów,

- **subsidiarność** – jasne określenie kompetencji władzy wykonawczej różnych szczebli i upoważnienie (na mocy aktów prawnych) samorządów do programowania i realizacji polityki społecznej regionu,
- **partnerstwo** – statutowy obowiązek konsultowania polityki społecznej na każdym poziomie programowania polityki społecznej,
- **koncentracja** – wybór i ustalenie hierarchii priorytetów w ramach programów operacyjnych i systematyczne zwiększenie przydziału środków na te działania w obszarach, na których koncentrują się problemy społeczne i ekonomiczne.

W poniższej strategii zostały uwzględnione wszystkie 4 zasady.

Cele strategiczne Gminy Ułhówek do roku 2015 zawarte w niniejszym dokumencie zgodne są z celami kluczowymi takich dokumentów jak:

1. **Narodowa Strategia Spójności na lata 2007-2013,**
2. **Krajowa Strategia Zatrudnienia na lata 2007-2013,**
3. **Strategia Polityki Społecznej na lata 2007-2013,**
4. **Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2006-2020,**
5. **Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2005-2013,**
6. **Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych,**
7. **Strategia Rozwoju Gminy Ułhówek na lata 2009 – 2013.**

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Ułhówek na lata 2005 - 2015 przyjęta została uchwałą NR XXV/109/09 Rady Gminy w Ułhówku z dnia 28 stycznia 2009r

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Organami gminy są:

1) Rada Gminy

2) Wójt.

Działalność organów gminy jest jawna. Ograniczenia jawności mogą wynikać wyłącznie z ustaw. Kadencja Rady Gminy trwa 4 lata licząc od dnia wyboru.

Rada Gminy

Rada Gminy jest organem stanowiącym i kontrolnym w Gminie. Ustawowy skład Rady wynosi 15 radnych. Rada działa na sesjach, poprzez swoje komisje oraz przez Wójta Gminy w zakresie, w jakim wykonuje on uchwały Rady. Wójt Gminy i komisje Rady pozostają pod kontrolą Rady, której składają sprawozdania ze swej działalności.

Rada obraduje na sesjach i rozstrzyga w drodze uchwał sprawy należące do jej kompetencji ,określone w ustawie o samorządzie gminnym oraz w innych ustawach, a także w przepisach prawnych wydawanych na podstawie ustaw.

Rada Gminy kontroluje działalność Wójta, gminnych jednostek organizacyjnych oraz jednostek pomocniczych gminy poprzez swoje komisje w tym Komisję Rewizyjną.

Do realizacji zadań powołano ponadto:

1. Komisję Oświaty, Kultury, Zdrowia, Opieki Społecznej oraz Sportu.
2. Komisję Rozwoju Gospodarczego i Modernizacji Wsi, Bezpieczeństwa Publicznego, Ochrony Środowiska oraz Ochrony Przeciwpożarowej.
3. Komisję Budżetu i Finansów, Gospodarki Przestrzennej i Urbanistyki.

Rada Gminy odbywa sesje zwyczajne z częstotliwością potrzebną do wykonywania zadań Rady , nie rzadziej jednak niż raz na kwartał. Sesjami zwyczajnymi są sesje przewidziane w planie pracy Rady.

Wójt

Organem wykonawczym gminy jest wójt. Wykonuje uchwały Rady Gminy i zadania Gminy określone przepisami prawa.

Do zadań Wójta należy w szczególności:

- 1) przygotowywanie projektów Uchwał Rady Gminy,
- 2) określenie sposobu wykonywania uchwał,
- 3) gospodarowanie mieniem komunalnym,
- 4) wykonywanie budżetu,
- 5) zatrudnianie i zwalnianie kierowników jednostek organizacyjnych.

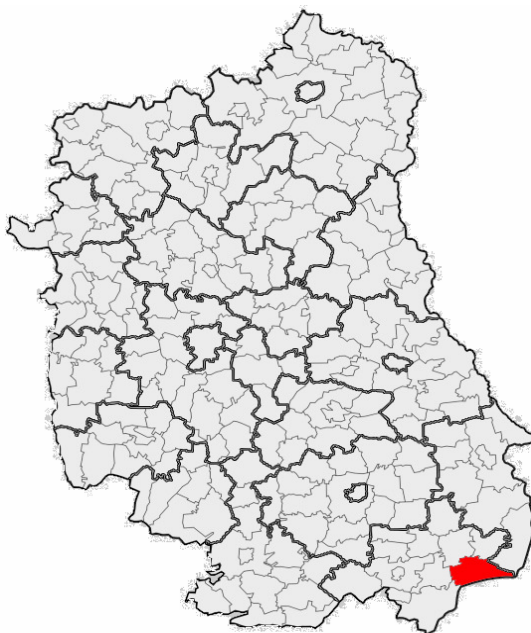
W realizacji zadań własnych gminy Wójt podlega wyłącznie Radzie Gminy. Kieruje on bieżącymi sprawami gminy oraz reprezentuje ją na zewnątrz.

2.1. Podstawowe informacje o gminie

2.1.1 Położenie geograficzne

Geograficznie gmina Ulhówek położona jest na obszarze dwóch krain geograficznych, tj. Grzędy Sokalskiej i Pobuża. Krajobrazowo te dwie krainy nie różną się od siebie – wpływa to raczej na zwiększenie atrakcyjności przyrodniczej gminy.

Gmina Ulhówek położona jest w południowo - wschodniej części województwa lubelskiego i wschodniej części powiatu tomaszowskiego. Gmina sąsiaduje od północy z gminami: Łaszczów i Telatyn, od wschodu z gminą Dołhobyczów, od zachodu z gminami Lubycza Królewska i Jarczów, zaś od południa graniczy bezpośrednio z Ukrainą. Ośrodkiem gminnym jest miejscowość położona w centralnej części gminy - Ulhówek.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ułhówek

Powierzchnia Gminy Ułhówek obejmuje 14,6 tys. ha, (146 km²), co daje jej czwartą pozycję w powiecie. Zdecydowana większość powierzchni gminy zajmują użytki rolne 12,9 tys. ha (88%). Lasy zajmują niespełna 3,7% powierzchni (995 ha), wody 143 ha, sady 73 ha, a zabudowa 300 ha.

Zgodnie z podziałem administracyjnym kraju gmina Ułhówek należy do powiatu tomaszowskiego, wchodzącego w skład jednego z 24 powiatów woj. lubelskiego. W starym podziale administracyjnym gmina należała do woj. zamojskiego.

Główne funkcje gminy to: administracyjno-usługowa, obsługa rolnictwa, oświaty, handlu i rzemiosła.

Można ocenić, iż położenie gminy Ułhówek jest bardzo niekorzystne, zarówno w skali mikro (powiatu) jak i makro (województwa i kraju).

Dostępność komunikacyjna jest ograniczona, co niekorzystnie oddziałuje na rozwój całej gminy. Urząd Gminy znajduje się w odległości 26 km od siedziby powiatu - Tomaszowa Lubelskiego i drogi krajowej S17 Warszawa – Hrebenne przebiegającej przez to miasto. W praktyce oznacza to, że gmina pomimo bezpośredniego sąsiedztwa z granicą państwa nie czerpie z tego tytułu żadnych korzyści społeczno-ekonomicznych. Priorytetem dla władz lokalnych stało się zatem utworzenie osobowego przejścia granicznego na terenie gminy w miejscowości Budynin lub Szczepiatyn. W tej sprawie od kilku już lat trwają uzgodnienia z rządem polskim i stroną ukraińską.

W skład gminy wchodzi 24 sołectwa (23 miejscowości)

- Budynin - liczący 156 mieszkańców
- Dębina - licząca 100 mieszkańców
- Dębina-Osada - licząca 122 mieszkańców
- Dyniska liczące 228 mieszkańców
- Hubinek liczący 221 mieszkańców
- Korczmin liczący 138 mieszkańców
- Korczmin-Osada licząca 166 mieszkańców
- Krzewica licząca 256 mieszkańców
- Machnówek liczący 168 mieszkańców
- Magdalena licząca 253 mieszkańców
- Oserdów liczący 43 mieszkańców
- Podlodów liczący 91 mieszkańców
- Rokitno liczące 166 mieszkańców
- Rzeczyca licząca 225 mieszkańców
- Rzeplin liczący 222 mieszkańców
- Rzeplin-Osada liczący 211 mieszkańców
- Szczepiatyn liczący 189 mieszkańców
- Szczepiatyn-Osada liczący 89 mieszkańców
- Tarnoszyn liczący 487 mieszkańców
- Ułhówek (2 sołectwa) liczący 1241 mieszkańców
- Wasyłów liczący 126 mieszkańców
- Wasyłów Wielki liczący 184 mieszkańców
- Żerniki liczące 376 mieszkańców

Na terenie gminy Ułhówek nie występują rezerwaty przyrody. Cenny ekologiczny system tworzą ekosystemy wodne, wodno-torfowiskowe i łąkowe w dolinach: Rzeczycy, Szyszły, Kanału Rokitno oraz ekosystemy leśne. Do najcenniejszych należą ekosystemy wodne i wodno-torfowiskowe doliny Szyszły ze zbiornikiem w Magdalence oraz ekosystemy leśne kompleksów „Ulików”, „Mała Tarasówka-Korczmin”, „Las Rzepliński”, „Zapusty”. Szczególne znaczenie ma dolina Szyszły, która w obszarze gminy Ułhówek i Jarczów uznana została za ostoję siedliskową w europejskim

systemie ekologicznym NATURA 2000 (PLH 060042). Drugim obszarem zakwalifikowanym do tego systemu jest położona w północnej części gminy ZLEWNIA GÓRNEJ HUCZWY (PLB 060017).

Z analizy przyrodniczej gminy oraz powiązań funkcjonalnych z obszarami otaczającymi wynika, że obszar gminy Ułhówek jest powiązany z:

- ◆ międzynarodowym rzeczonym korytarzem ekologicznym Dolina Bugu poprzez górną Huczwę i jej prawostronny dopływ Kanał Rokitno oraz poprzez Sołokiję i jej lewostronne dopływy - Rzeczyca z dopływem Szyszły i licznymi małymi ciekami,
- ◆ krajowym korytarzem leśno-bagiennym Roztocze poprzez dolinę Rzeczycy, Szyszły do górnej Sokiji w południowej części gminy oraz poprzez regionalny korytarz ekologiczny leśno-rzeczny Przewodów - Posadów - Łaszczów- Tarnawatka- Krasnobród, w obrębie którego znajduje się Kanał Rokitno, kompleksy leśne „Las Rzepliński” i „Zapusty” z krajowymi korytarzami- Roztoczańskim i Doliną Wieprza.

System Przyrodniczy gminy tworzą: korytarze ekologiczne doliny Rzeczycy i jej dopływu Szyszły wraz z dolinami pozostałych ich dopływów /sięgacze ekologiczne/, korytarz ekologiczny doliny Kanału Rokitno obejmujący również doliny dopływów sięgacze ekologiczne, powiązany poprzez korytarz doliny Huczwy z międzynarodowym korytarzem ekologicznym - Dolina Bugu, wodno-torfowiskowy obszar węzłowy obejmujący torfowiskową dolinę Szyszły do Tarnoszyna z licznymi torfiankami i zbiornikiem wodnym „Magdalenka”, leśne obszary węzłowe obejmujące część kompleksów leśnych „Ulików” i „Mała Tarasówka - Korczmin”, lokalne leśne węzły ekologiczne „Las Rzepliński” i „Zapusty”

2.1.2 Środowisko kulturowe

Do najcenniejszych sakralnych obiektów greckokatolickich należy zaliczyć:

- odbudowana drewniana cerkiew w Korczminie z 1658r.,
- dzwonnice cerkiewne w Dyniskach i Hubinku z XVIII i XIX w.,
- drewnianą cerkiew i dzwonnice w Budyninie z 1877r.-obecnie kościół,
- murowana cerkiew w Szczepiatynie z 1913r. - obecnie kościół.

Interesujące kościoły rzymskokatolickie spotkamy w:

- Rzeplinie - z końca XVIII w.,
- Wasylowie Wielkim - z 1897r.
- Żernikach, gdzie znajduje się drewniany kościół przekształcony z dawnej cerkwi, która stała w Turkowicach.
- Machnówku - z 1912 r. Obok kościoła stoi kamienna rzeźba nagrobna z 1931 r. o dużej wartości artystycznej,
- Sanktuarium Maryjne w Tarnoszynie.

Ważnym miejscem dla historii Polski był w XIX w. dwór w Dyniskach, w którym pieczołowicie pielęgnowano tradycje patriotyczne.

W Ułhówku zachowała się część cmentarza grekokatolickiego. Układ cmentarza to czworobok o powierzchni 0,45 ha bez podziału na kwatery. Zachowało się około 80 nagrobków kamiennych i żeliwnych, w tym dwa z pierwszej połowy XIX w. Najstarsze nagrobki to niskie krzyże kamienne bez podstaw, umieszczone bezpośrednio w ziemi pochodzące z 1841 i 1843 roku. W Dyniskach, Ułhówku, Szczepiatynie i Wasylowie Wielkim stoją zabytkowe kapliczki przydrożne.

2.1.3 Instytucje

Instytucjami funkcjonującymi na terenie naszej gminy są:

Urząd Gminy, przy którym działa Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

- Szkoła Podstawowa w Hubinku
- Szkoła Podstawowa w Tarnoszynie
- Zespół Szkół Publicznych w Ułhówku (szkoła podstawowa i przedszkole),
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Zakład Usług Komunalnych
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej
- Bank Spółdzielczy
- Rewir Dzielnicowych Policji

- Parafie rzymskokatolickie: w Dyniskach, Machnówku, Rzeplinie, Tarnoszynie, Ulhówku, Wasylowie Wielkim,
- Biblioteka Publiczna Gminy Ulhówek

Ponadto na terenie gminy działa:

- sieć sklepów prywatnych,
- apteka,
- zakład pogrzebowy,
- punkty skupy produktów rolnych:
- Firma Handlowo-Usługowa „ROLBUD” Muzyczka Marta Ulhówek
- Gospodarstwo Produkcyjno Handlowe „FARMER” Lipsko 272
- oddział Wasylów
- Zyza Małgorzata zam. Łubcze , 22-664 Jarczów
- Przedsiębiorstwo Hodowlano-Nasienne Spółka z o.o., Stacja Hodowli Roślin w Ulhówku
- Skup Owoców i Warzyw Ogryzko Adam - Rzeplin, 22-678 Ulhówek

2.2 Demografia

2.2.1 Liczba zamieszkałej ludności

Gminę, według danych ewidencji ludności Urzędu Gminy z 31.12.2007r. zamieszkiwało 5110 osób w tym 2569 kobiet i 2541 mężczyzn.

W gminie Ulhówek, tak jak w powiecie i w województwie zamieszkuje więcej kobiet niż mężczyzn. Na 100 mężczyzn w powiecie tomaszowskim przypadają 103 kobiety, natomiast w województwie lubelskim 106. W gminie jest to 101 kobiet na 100 mężczyzn.

Przerost liczby kobiet nad liczbą mężczyzn spowodowane jest nadumieralnością mężczyzn w każdej grupie wiekowej.

Tabela 1 Liczba mieszkańców Gminy Ułhówek w latach 2005-2007

Lata	2005	2006	2007
Liczba mieszkańców ogółem	5218	5175	5110
Mężczyźni	2596	2557	2541
Kobiety	2622	2618	2569

***Źródło:** Opracowanie własne na podstawie danych GUS*

Negatywną tendencją demograficzną w gminie Ułhówek, ale także w gminach sąsiednich oraz w całym powiecie tomaszowskim jest systematyczny i jak się wydaje trwały spadek liczby ludności. Przyczyną spadającej liczby ludności są: ujemny przyrost naturalny oraz ujemne saldo migracji.

Zdecydowana większość mieszkańców zamieszkujących obecnie gminę przybyła tu przed 1989 rokiem. Okres transformacji ustrojowej po 1989 roku charakteryzował się silnym odpływem ludności w latach 1989-2002 wyjechało stąd *per saldo* 908 osób (tj. ponad 35% ludności).

W zdecydowanej większości byli to ludzie w wieku 29-30 lat, czyli z punktu widzenia gospodarczego - najcenniejsze zasoby ludzkie.

Warto natomiast odnotować, iż negatywne trendy demograficzne związane z ruchem ludności są charakterystyczne dla całego powiatu tomaszowskiego.

Gmina Ułhówek na tle gmin sąsiednich wypada w tych wskaźnikach bardzo dobrze, bowiem w 2007 roku osiągnęła jako jedyna gmina w regionie dodatni przyrost naturalny (+5 osób).

2.2.2 Struktura wiekowa mieszkańców

Gmina Ułhówek ma stosunkowo korzystną strukturę wiekową. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym, tj. mężczyzn po 65 roku życia - 11% i kobiet po 60 roku życia - 22%. Co ważne, wzrasta też stopień ludności w wieku produkcyjnym, czyli ludności w wieku zdolności do pracy, tj. mężczyzn w wieku 18-64 lat, kobiet w wieku 18-59 lat. Niepokojący jest natomiast fakt, iż zmniejsza się liczba ludności w wieku

przedprodukcyjnym, tj. do 17 roku życia. W przyszłości może to prowadzić do wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym i dalszego szybszego starzenia się społeczeństwa.

Tabela nr 2. Struktura wieku zamieszkałej ludności Gminy Ulhówek

Ludność wg grup wieku i płci			
Lata	2005	2006	2007
Ogółem	5425	5431	5451
Mężczyźni	2710	2703	2729
Kobiety	2715	2728	2722
0 - 4			
Ogółem	212	216	233
Mężczyźni	104	100	113
Kobiety	108	116	120
5 - 9			
Ogółem	275	264	239
Mężczyźni	136	132	121
Kobiety	139	132	118
10 - 14			
Ogółem	429	403	375
Mężczyźni	214	204	150
Kobiety	215	199	185
15 - 19			
Ogółem	474	456	477
Mężczyźni	248	230	238
Kobiety	226	226	239
20 - 24			
Ogółem	531	544	514
Mężczyźni	286	285	270
Kobiety	245	259	244
25 - 29			
Ogółem	414	435	462
Mężczyźni	224	244	258
Kobiety	190	191	204
30 - 34			
Ogółem	372	367	365
Mężczyźni	211	208	212
Kobiety	161	159	153
35 - 39			
Ogółem	338	345	355
Mężczyźni	179	169	183
Kobiety	159	176	172
40 - 44			
Ogółem	363	364	357
Mężczyźni	202	217	202
Kobiety	161	147	155

45 - 49			
Ogółem	358	360	359
Mężczyźni	195	188	194
Kobiety	163	172	165
50 - 54			
Ogółem	347	358	348
Mężczyźni	171	180	166
Kobiety	176	178	182
55 - 59			
Ogółem	304	296	320
Mężczyźni	145	139	159
Kobiety	159	157	161
60 - 64			
Ogółem	205	224	237
Mężczyźni	97	108	112
Kobiety	108	116	125
65 - 69			
Ogółem	233	216	221
Mężczyźni	97	95	100
Kobiety	136	121	121
70 i więcej			
Ogółem	570	583	589
Mężczyźni	201	204	211
Kobiety	369	379	378

Tabela nr 3. Ludność wg wieku produkcyjnego

Wiek	Lata		
	2005	2006	2007
Przedprodukcyjny (do 17 lat)	1124	1062	998
Produkcyjny	3172	3189	3164
Poprodukcyjny	922	924	948

Źródło: Urząd Statystyczny

Analizując przedstawioną tabelę można stwierdzić, że najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym. W poszczególnych latach wynosi to;

2005r. – 61% ogółu ludności,

2006r – 60% ogółu ludności,

2007r – 61% ogółu ludności.

Od 2005r. można zauważyć tendencję spadkową liczby osób w wieku aktywności zawodowej.

2.2.3 Gęstość zaludnienia

W gminie występuje niska gęstość zaludnienia. Wynosi ona 35 osób na km² w tym 17,5 kobiety a 17,3 to mężczyźni. Średnia liczba mieszkańców dla jednej miejscowości wynosi 222,2 osób. Zdecydowanie średnią przewyższa Ułhówek, w którym na km² 1207 osób. Na przeciwległym biegunie jest Oserdów 12 mieszkańców na km².

Ruch naturalny

	2005 rok	2006 rok	2007 rok
Liczba urodzeń	32	51	47
Liczba zgonów	61	58	42
Liczba zawartych małżeństw	35	38	44

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

2.2.4 Migracje

W ostatnich latach tj. 2005-2007 na terenie naszej gminy zauważa się nasilenie migracji. W większości migrują młodzi ludzie w wieku od 25 do 40 lat. Masowy odpływ spowodowany jest brakiem miejsc pracy i niskimi dochodami osiąganymi zwłaszcza z gospodarstw rolnych.

Migracje w poszczególnych latach wyniosły:

Rok	Ludność ubyła	Ludność przybyła	Saldo migracji stałej
2005	123	48	- 29
2006	88	57	- 30
2007	130	150	- 77

Źródło: Urząd Statystyczny

Ujemny wskaźnik migracji na terenie gminy pogłębia się. Więcej ludzi wyjeżdża poza granice gminy niż się osiedla. Dotyczy to przede wszystkim ludzi młodych, wykształconych, których decyzje o zmianie miejsca zamieszkania podyktowane są głównie sytuacją zawodową. Gmina nie może zapewnić rozwoju zawodowego (brak zakładów pracy, brak perspektyw na zarobkowanie) dorastającej młodzieży, stąd też młodzi mieszkańcy wyjeżdżają do dużych aglomeracji miejskich, w których osiedlają się na stałe. Gmina Ułhówek jest dla nich wówczas jedynie miejscem letniego wypoczynku.

2.2.5 Rodziny

Podstawową komórką społeczną, na której opiera się życie społeczne mieszkańców gminy jest rodzina.

Rodzina jest bardzo ważną jednostką funkcjonowania osób w społeczności, w której 74% wszystkich gospodarstw domowych jest tworzone przez gospodarstwa rodzinne. Na terenie Gminy Ułhówek jest 1419 rodzin, przy czym za rodzinę w badaniu uznano parę bez dzieci lub z jednym oraz większą ilością dzieci, jak też samotny rodzic z jednym lub większą ilością dzieci.

Tabela nr 4. Rodziny dziećmi małżeństwa z dziećmi gminy Ułhówek

Rodziny z dziećmi	Liczba rodzin
Ogółem	832
z jednym dzieckiem	301
z dwójką dzieci	293
z trójką dzieci i więcej	238
Małżeństwa z dziećmi	
Ogółem	710
z jednym dzieckiem	237
z dwójką dzieci	259
z trójką dzieci i więcej	214

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Narodowego Spisu

Powszechnego

W Gminie mamy do czynienia ze swojemu rodzaju skrajnościami: zarówno więcej jest rodzin tworzonych przez małżeństwa jak i partnerów. Mniej natomiast jest rodzin niepełnych czyli takich, w których brak jest jednego z rodziców.

Wykazana struktura rodzin wskazuje, że na terenie gminy zanikają rodziny wielopokoleniowe jak i małżeństwa wielodzietne. Duża liczba gospodarstw, to ludzie samotnie żyjący lub małżonkowie w wieku emerytalnym. Przyczyną powyższych zmian jest migracja młodych małżeństw w poszukiwaniu pracy i lepszych warunków ekonomicznych. Zanika również model rodziny wielodzietnej. Przeważają małżeństwa z jednym dzieckiem. Obecny trend jest zjawiskiem powszechnym nie tylko na terenie naszej gminy, ale także na terenie całego kraju. Młodzi ludzie na pierwszym miejscu stawiają sobie zdobycie pozycji zawodowej i ekonomicznej. Wyjazd jednego z rodziców głównie poza granice kraju w celach zarobkowych jest przyczyną rosnącej liczby samotnych rodziców. Głównie są to matki z dziećmi. Ojcowie z dziećmi to przede wszystkim wdowcy.

2.2.6 Wykształcenie i rynek pracy

Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Ułhówek jest zróżnicowany.

Tabela nr 4. Wykształcenie mieszkańców Gminy Ułhówek wg płci

Poziom wykształcenia	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
Wyższe	45	90	135
Policealne	23	40	63
Średnie ogólnokształcące	29	113	142
Średnie zawodowe	312	318	630
Podstawowe ukończone	986	989	1975
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	136	295	431

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego

Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Ułhówek jest zróżnicowany. Na podstawie dokonanych analiz zaobserwować można dominację kobiet w poziomie wykształcenia. Kobiety są lepiej wykształcone dzięki czemu mają lepsze możliwości w znalezieniu pracy. Wyraźna dysproporcję można zauważyć w wykształceniu średnim ogólnokształcącym, policealnym i wyższym kobiet nad mężczyznami. Natomiast względna równowaga istnieje między kobietami i mężczyznami wykształceniem średnim zawodowym, podstawowym ukończonym oraz podstawowym nieukończonym. Przeszkodą do podnoszenia poziomu wykształcenia mieszkańców gminy Ułhówek jest zła kondycja finansowa rodzin.

Poniższa przedstawia dane dotyczące osób pracujących i bezrobotnych.

tabela nr 5

	Lata			
Bezrobotni wg płci	2002	2005	2006	2007
Ogółem	500	564	607	473
Mężczyźni	285	333	350	240
kobiety	215	231	257	233

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego, PUP

Większość mieszkańców Gminy Ułhówek to ludność pracująca na roli, zajmująca się hodowlą bydła i trzody chlewnej; w znacznym stopniu z przeznaczeniem dla własnych potrzeb. Problemem jest również wysoki odsetek gospodarstw utrzymujących się wyłącznie z emerytur i rent. Stanowi to znaczące obciążenie finansowe budżetu gminy, a w dłuższej perspektywie przyczynia się do wykluczenia społecznego tych mieszkańców. Z pracy najemnej utrzymuje się również dosyć dużo gospodarstw domowych - najwięcej w sektorze publicznym, poza rolnictwem, a najmniej w rolnictwie.

2.2.7 Infrastruktura społeczna

Oznacza to wszelkie urządzenia publiczne zaspokajające potrzeby socjalne, oświatowe i kulturowe mieszkańców naszej gminy, które mają służyć również postępowi społecznemu.

2.2.8. Zasoby mieszkaniowe

Z racji dużej ilości miejscowości popegeerowskich występuje tu stosunkowo duża liczba budynków wielorodzinnych. Są to 43 budynki, w których znajduje się 406 mieszkań. Najwięcej wszystkich budynków mieszkalnych powstało w pierwszym okresie po II wojnie światowej. W sumie w Gminie Ulhówek znajduje się 1.075 domów, natomiast mieszkań jest 1.611.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosi 80,4 m², na jedną osobę przypada 25 m².

Mieszkalnictwo gminy to głównie domy jednorodzinne, dwurodzinne i wielorodzinne (popegeerowskie).

Przeciętna liczba izb w mieszkaniu wynosi 3,62, powierzchnia użytkowa 84,6 m, liczba osób na jedno mieszkanie wynosi 3,46 zaś liczba osób na jedną izbę wynosi 0,96. Około 90 % rodzin posiada tytuł własności zamieszkiwanego budynku.

Tabela nr 6. Zasoby mieszkaniowe.

Zasoby mieszkaniowe	Jednostka miary	2005	2006	2007
Ogółem mieszkania	mieszkanie	1505	1505	1505
Zasoby gmin (komunalne)	mieszkanie	55	56	73
Zasoby zakładów pracy	mieszkanie	3	3	3
Zasoby osób fizycznych		1447	1446	1429
Dodatki mieszkaniowe kwoty wypłaconych dodatków mieszkaniowych	ogółem	263952,39	260224,55	262959,84

Źródło: Urząd Gminy w Ulhówku

2.2.9 Gospodarka ściekowa

Gmina jest w niewystarczającym stopniu wyposażona w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną. Z liczącej 50,5 km sieci wodociągowej (z przyłączami) korzysta ok. 3.100 osób. Dalsza rozbudowa sieci wodociągowej w gminie jest konieczna, mimo iż od 2000 roku do 2006 roku długość sieci zwiększyła się o 92%. Stopień zwodociągowania gminy oceniany jest na poziomie około 45% i w najbliższych latach prawdopodobnie wzrośnie w związku z planowanymi inwestycjami w tym zakresie. Ujęcia wody do zbiorowego zaopatrzenia ludności znajdują się w miejscowościach: Hubinek, Rzeplin, Magdalenka, Wasylów.

Niestety sieć kanalizacyjna nie rozwija się w gminie w sposób skoordynowany z rozwojem sieci wodociągowej. Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 6,6 km. Liczba osób w gminie posiadających podłączenie do kanalizacji to ok. 1.656. Większość mieszkańców gminy korzysta z szamb bezodpływowych, z których część ścieków w nieoczyszczonej formie trafia do gruntu, stwarzając tym samym zagrożenie dla jakości środowiska wodnego. Na terenie gminy znajduje się 8 oczyszczalni biologicznych, które obsługują w sumie ok 2.200 osób.

Mechaniczno biologiczne znajdują się w miejscowościach:

1. Ulhówek (przepustowość 144m³/dobę),
2. Rzeplin - Osada (przepustowość 32m³/dobę),
3. Magdalenka (przepustowość 44m³/dobę),
4. Korczmin - Osada (przepustowość 21m³/dobę),
5. Szczepiatyn – Osada (przepustowość 32m³/dobę),
6. Krzewica (przepustowość 32m³/dobę),
7. Wasylów (przepustowość 15 m³/dobę),

a glebowo-korzeniowa w miejscowości:

1. Dębina Osada (przepustowość 20 m³/dobę).

W ciągu najbliższych 4 lat gmina zamierza zbudować sieć wodociagową na odcinkach Żerniki – Rokitno - Rzeplin, Rzeczyca – Wasylów – Korczmin - Machnówek - Budynin. Plany budowy sieci kanalizacyjnej obejmują miejscowości: część Ulhówka, Dyniska, Dębina, Hubinek, Tarnoszyn, Szczepiatyn, Rokitno, Żerniki, Rzeplin, Rzeczyca, Wasylów Wielki, Machnówek, Korczmin, Budynin.

2.2.10 Elektroenergetyka

Gmina Ulhówek nie posiada podłączenia do sieci gazowej – większość gospodarstw korzysta z gazu w butlach. Taki stan świadczy o niskim poziomie urbanizacji w tym regionie.

Aktualny Plan Zagospodarowania Przestrzennego w zakresie zaopatrzenia w gaz i ciepło ustala następujące zasady:

1. Realizacja gazociągu wysokiego ciśnienia Tarnawatka – Telatyn z odgałęzieniem do Ulhówka, ze stacją redukcyjną I stopnia.
2. Realizacja sieci gazu średniego ciśnienia we wsi Ulhówek, gdzie zlokalizowana będzie stacja redukcyjna o przepustowości 2,1 tys. m³.

Można stwierdzić, iż gmina jest świadoma wagi problemu braku sieci gazowej i ciepłowniczej na swoim terenie. Stara się jednak szukać rozwiązań wariantowych. W 2001 roku w Ulhówku zbudowano kotłownię opalaną biomasą, ogrzewającą budynki mieszkalne oraz obiekty użyteczności publicznej.

Stan techniczny sieci energetycznej w poszczególnych sołectwach jest zróżnicowany i w części z nich wymaga pilnej modernizacji. Aktualnie nie notuje się większych problemów z dostarczaniem energii elektrycznej do budynków i gospodarstw domowych. Praktycznie każdy indywidualny odbiorca może zostać podłączony do sieci energetycznej w zakresie infrastruktury niskonapięciowej, której stan techniczny z roku na rok niestety się pogarsza.

2.2.11 Komunikacja

Wyposażenie gminy w podstawową infrastrukturę techniczną świadczy o jakości życia mieszkańców, ale także wpływa na atrakcyjność inwestycyjną. Stan i możliwości rozwoju infrastruktury mogą sprzyjać rozwojowi bądź go utrudniać. Drogi powiatowe na obszarze gminy mają łączną długość 89,8 km, w

tym drogi o nawierzchni twardej 71,3 km. Drogi gminne liczą ogółem 59 km, w tym drogi o nawierzchni utwardzonej - 40 km. Pozostała długość to drogi gruntowe o nawierzchni nieutwardzonej.

Dostępność komunikacyjną gminy należy jednak ocenić jako ograniczoną, co niekorzystnie oddziałuje na rozwój całej gminy. Urząd Gminy znajduje się w odległości 26 km od siedziby powiatu - Tomaszowa Lubelskiego i drogi krajowej S17 Warszawa – Hrebenne (Granica Państwa) przebiegającej przez to miasto. W praktyce oznacza to, że gmina pomimo bezpośredniego sąsiedztwa z granicą państwa nie czerpie z tego tytułu żadnych korzyści społeczno-ekonomicznych. Wpływa to również niekorzystnie na podnoszenie kwalifikacji zawodowych mieszkańców, tj. utrudniony dostęp komunikacyjny do Tomaszowa i Lublina. Warto również zauważyć, iż do Lwowa z Ułhówka jest 3 razy bliżej niż do Warszawy.

2.2.12 Edukacja

◆ Placówki oświatowe

Na terenie gminy funkcjonują dwie Szkoły Podstawowe, jedno Gimnazjum oraz jeden Zespół Szkół Publicznych. Zlokalizowane są one w trzech miejscowościach.

◆ Gimnazjum w Ułhówku

W Gimnazjum uczy się 229 uczniów, które posiada 11 oddziałów, których łącznie edukuje 27 nauczycieli w tym

Rok szkolny	2005/2006	2006/2007	2007/2008
Stażysta	-	-	3
Kontraktowy	4	5	4
Mianowany	23	19	15
Dyplomowany	-	1	5
Ogółem:	27	25	27

◆ **Szkoła Podstawowa w Rubinku**

W Szkole uczy się 87 uczniów, które posiada 7 oddziałów, których łącznie edukuje 11 nauczycieli w tym

Rok szkolny	2005/2006	2006/2007	2007/2008
Stażysta	-	1	1
Kontraktowy	-	-	-
Mianowany	11	8	8
Dyplomowany	-	2	2
Ogółem:	11	11	11

◆ **Szkoła Podstawowa w Tarnoszynie**

W Szkole uczy się 109 uczniów, posiada 7 oddziałów, w których łącznie edukuje 14 nauczycieli w tym. Przy szkole jest również oddział przedszkolny, do którego uczęszcza 12 dzieci.

Rok szkolny	2005/2006	2006/2007	2007/2008
Stażysta	1	1	1
Kontraktowy	-	-	-
Mianowany	13	13	12
Dyplomowany	-	-	1
Ogółem:	14	14	14

◆ **Zespół Szkół Publicznych w Ułhówku w skład którego wchodzi:**

Gminne Przedszkole

Szkoła Podstawowa

Rok szkolny	2005/2006	2006/2007	2007/2008
Stażysta	1	2	-
Kontraktowy	2	1	3
Mianowany	10	8	5
Dyplomowany	5	7	9
Ogółem:	18	18	17

Gminne przedszkole to 2 oddziały liczące 38 dzieci. Wychowaniem dzieci zajmuje się 3 nauczycieli.

Szkoła podstawowa uczy 130 uczniów, w tym 2 niepełnosprawnych.

Posiada 6 oddziałów klas I - IV, których łącznie edukuje 14 nauczycieli.

Liczbę dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół na terenie naszej gminy w poszczególnych latach przedstawia poniższa tabela:

	2005/2006 rok	2006/2007 rok	2007/2008 rok
Szkoła podstawowa	432 uczniów	379 uczniów	340 uczniów
Gimnazjum	280 uczniów	266 uczniów	250 uczniów
Gminne Przedszkole	36	33	38

W określonych w tabeli latach nie zauważa się znacznego spadku liczby dzieci i młodzieży uczącej się w szkołach na terenie gminy. Wynika to z faktu, że większość kształcących się tu dzieci pochodzi z tzw. wyżu demograficznego. Wszystkie wymienione powyżej placówki oświatowe

działające na terenie Gminy Ulhówek prowadzą oddziały przedszkolne tzw. zerówki dla dzieci realizujących programy przygotowujące do podjęcia obowiązku szkolnego.

Osoby realizujące obowiązek szkolny na poziomie ponadgimnazjalnym dojeżdżają do Szkół w Tomaszowie Lub., Lubyczy Królewskiej, Zamościa, Tyszowiec, Łaszczowa.

Wydatki na oświatę stanowią obciążenie budżetu gminy. W 2008 roku wyniosły 4,472 tys. zł., co stanowi 31 % wszystkich wydatków.

2.3 Strategiczne kierunki rozwoju gminy

Harmonogram wdrażania działań strategicznych stanowi

załącznik nr 2

2.3.1 Informacje o strategii rozwoju gminy

Strategia Rozwoju Gminy Ulhówek na lata 2007 - 2015 została zatwierdzona Uchwałą Nr XVI/62/08 Rady Gminy Ulhówek z dnia 27 lutego 2008r.

Strategia składa się z następujących części:

1. diagnoza strategiczna stanu istniejącego, analiza głównych obszarów rozwoju społeczno – gospodarczego gminy,
2. analiza mocnych i słabych stron, szans i zagrożenia rozwoju,
3. wizja i misja strategiczna oraz główne kierunki rozwoju gminy,
4. system realizacyjny strategii, ramy finansowe, wykaz projektów kluczowych.

2.3.2 Podstawowe kierunki rozwoju zapisane w kompleksowej Strategii Rozwoju

1. Wysoka jakość życia i pracy w gminie.
2. Zrównoważony i trwały rozwój gminy.
3. Promocja gminy i dziedzictwa pogranicza.

2.3.3 Informacje o innych dokumentach strategicznych dotyczących gminy

Strategia Rozwoju Gminy Ulhówek i przyjęty układ celów jest w pełni zgodny z priorytetami strategicznymi Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007–2015, wpisuje się także w strukturę celów Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2006 – 2020, Strategii Rozwoju Powiatu Tomaszowskiego. Uwzględnia ona również obowiązujące dokumenty strategiczne na poziomie gminy.

1. Narodowa Strategia Spójności na lata 2007-2013,

Celem strategicznym Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia dla Polski jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Cele strategiczne osiągnięte będą poprzez realizację celów szczegółowych. Dokument ten jest spójny w zakresie :

- 1) poprawy jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa
- 2) poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej
- 3) podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym sektora wykonawczego o wysokiej wartości oraz rozwój sektora usług
- 4) przeciwdziałanie marginezacji społecznej, gospodarczej
- 5) wyrównywanie szans rozwojowych, wspomaganie zmiany strukturalnych na obszarach wiejskich

Celami horyzontalnymi są:

1. Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa,
2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej,
3. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski,
4. Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej

oraz rozwój sektora usług,

5. Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej,
6. Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

2. Krajowa Strategia Zatrudnienia na lata 2007-2013,

Zakładane w „Krajowej Strategii Zatrudniania” w Polsce

na lata 2007-2013 parametry mogą być osiągnięte poprzez wzrost zatrudnienia, obniżenie rozmiarów bezrobocia, podniesienie jakości zatrudnienia.

Do osiągnięcia celów, w latach 2007–2013 niezbędne jest promowanie produktywnego zatrudnienia.

Podstawowe jej cele to:

- Wzrost zatrudnienia - osiągnięcie na koniec 2013 roku ogólnego wskaźnika zatrudnienia w wysokości 58-60% oraz 50-52% dla kobiet.
- Ograniczenie bezrobocia - zmniejszenie na koniec 2013 roku ogólnej stopy bezrobocia do poziomu 10-12%.
- Uzyskanie znaczących postępów w zakresie jakości zatrudnienia (quality at work).

Cele te wynikają z:

- 1) przedstawionej diagnozy polityki zatrudnienia i rynku pracy w Polsce,
- 2) wyzwań jakie stoją przed Polską, jako członkiem Unii Europejskiej, w związku z przyjęciem do realizacji odnowionej Strategii Lizbońskiej.

3. Strategia Polityki Społecznej na lata 2007-2013,

W celu zbudowania strategii polityki społecznej konieczne jest określenie zasadniczych uwarunkowań jej realizacji. Dotyczą one trzech wymiarów: celowościowego, horyzontalnego oraz strukturalnego.

Wymiar **celowościowy** strategii polityki społecznej wynika

z przeprowadzonej diagnozy wskazującej na podstawowe problemy jak również konstytucyjnych zasad, na których powinna opierać się polityka społeczna czyli zasady solidarności społecznej, zasady pomocniczości oraz zasady równych szans. Na podstawowe pytanie, dlaczego polityka

ukierunkowana na sprzyjanie spójności społecznej w Polsce jest istotna odpowiadamy:

- państwo powinno dbać o jak najlepszą jakość życia wszystkich swoich obywateli oraz o należne im konstytucyjnie prawa socjalne;
- w ostatnich latach w Polsce wskaźniki dotyczące skali ubóstwa i zagrożenia wykluczeniem społecznym są na nieakceptowanym poziomie;
- ze względu na coraz mniej korzystne relacje grupy osób w wieku produkcyjnym do tych w wieku nieprodukcyjnym konieczne jest mobilizowanie do aktywności wszystkich grup społecznych;
- potencjał społeczny przekłada się bezpośrednio na potencjał gospodarczy;
- spójne społeczeństwo, w którym funkcjonują silne więzy rodzinne i społeczne jest bardziej odporne na zagrożenie negatywnymi zjawiskami.

Cel 1 Poprawa warunków powstawania i funkcjonowania rodzin.

Wsparcie rodzin w wychowaniu i edukacji dzieci.

Cel 2 Wdrożenie aktywnej polityki społecznej

Cel 3 Kompleksowa rehabilitacja i aktywizacja osób niepełnosprawnych

Cel 4 Tworzenie warunków sprzyjających integracji w starzejącym

Cel 5 Aktywizacja i mobilizacja partnerów lokalnych. się społeczeństwie

Cel 6 Partnerstwo publiczno-społeczne podstawą rozwoju usług społecznych.

Cel 7 Integracja społeczna i zawodowa imigrantów.

4. Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2006-2020,

Uwzględnia 13 obszarów strategicznego planowania i wspomagania rozwoju.

Z przeprowadzonej analizy priorytetów wynika spójność z Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ulhówek w zakresie :

- rozbudowy i modernizacji systemu komunikacyjnego i przejść granicznych.
- poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego,
- stwarzanie warunków w zakresie ograniczenia poziomu ubóstwa w,

- stwarzanie możliwości w kierunku polepszania stopy życiowej ludności wiejskiej,
- integracja społeczności i jej wspieranie,

Cel nadrzędny

Osiąganie trwałego i zrównoważonego rozwoju społeczno – gospodarczego Lubelszczyzny poprzez zwiększenie konkurencyjności województwa oraz optymalne wykorzystanie jego potencjałów rozwojowych

Cele pośrednie

1. Wzrost konkurencyjności regionalnej gospodarki oraz jej zdolności do tworzenia miejsc pracy
 - 1.1 Restrukturyzacja tradycyjnych gałęzi regionalnej gospodarki i dostosowanie jej do reguł wspólnego rynku
 - 1.2 Rozwój i podnoszenie konkurencyjności regionalnego agrobiznesu
 - 1.3 Specjalizacja województwa w wybranych sektorach produkcji i usług cechujących się wysokim poziomem konkurencyjności
 - 1.4 Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw oraz wzrost poziomu ich innowacyjności
 - 1.5 Rozwój regionalnego potencjału oraz jego wykorzystanie dla potrzeb gospodarki
 - 1.6 Rozwój społeczeństwa informacyjnego
2. Rozwój nowoczesnego społeczeństwa i zasobów ludzkich dostosowanych do wymogów gospodarki opartej na wiedzy
 - 2.1 Kształtowanie prorozwojowej polityki ludnościowej w województwie
 - 2.2 Podniesienie poziomu wykształcenia i wiedzy mieszkańców regionu
 - 2.3 Wzrost zatrudnienia oraz lepsze wykorzystanie zasobów ludzkich w Regionie
 - 2.4 Wspieranie integracji społecznej i ograniczenie poziomu ubóstwa w regionie
 - 2.5 Wzmocnienie i wykorzystanie kapitału kulturowego i społecznego w regionie

- 2.6 Poprawa bezpieczeństwa i ładu Publicznego
- 3. Poprawa atrakcyjności i spójności terytorialnej województwa lubelskiego
 - 3.1 Poprawa dostępności komunikacyjnej województwa
 - 3.2 Zachowanie i wzmacnianie różnorodności przyrodniczej, krajobrazowej i kulturowej Lubelszczyzny
 - 3.3 Rozwój ośrodków miejskich oraz inwestycji z zewnątrz funkcji metropolitalnych Lublina
 - 3.4 Poprawa jakości życia mieszkańców wsi oraz wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich
- 4. Rozwój współpracy międzyregionalnej oraz poprawa skuteczności wdrażania polityki rozwoju regionu
 - 4.1 Rozwój współpracy międzyregionalnej województwa w układzie międzynarodowym, krajowym i transgranicznym
 - 4.2 Zwiększenie zdolności instytucjonalnej regionu do Prowadzenia efektywnej polityki regionalnej
 - 4.3 Poprawa skuteczności promocji regionu i zdolności do przyciągania

5. Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2005-2013,

Dokument jest podstawą odniesienia dokumentów strategicznych z zakresu polityki społecznej opracowaną na szczeblu powiatowym i gminnym. Celem strategii jest wspieranie działań w zakresie rozwoju społecznego oraz poprawa i wzrost jakości życia mieszkańców i jego poziomu. Rozwiązywanie problemów wynikających z nadużywania alkoholu i zażywania narkotyków, czyli profilaktyka. Realizacja zadań społecznych poprzez wykwalifikowaną kadrę społeczną. Szersze uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.

Cel generalny polityki społecznej województwa lubelskiego

Lubelszczyzna regionem pełnej integracji społecznej i wysokiego poziomu życia, stwarzającym możliwości zaspokajania potrzeb wszystkich mieszkańców oraz skutecznego rozwiązywania problemów z wykorzystaniem potencjału kapitału ludzkiego, aktywności organizacji pozarządowych i społeczności lokalnych.

Cel strategiczny 1. Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców województwa

Cele szczegółowe

1. Wspieranie profilaktyki i promocji zdrowia.
2. Optymalizacja istniejącego potencjału kadr opieki medycznej i dostępu do usług zdrowotnych.
3. Utworzenie sprawnego systemu informacji zdrowotnej.
4. Zwiększenie dostępności do edukacji, zwłaszcza dla mieszkańców obszarów wiejskich.
5. Intensyfikacja działań profilaktycznych w zakresie bezpieczeństwa publicznego.
6. Wzmocnienie działań służących promocji i upowszechnieniu kultury fizycznej, sportu, rekreacji i wypoczynku.
7. Wykorzystanie potencjału ekologicznego dla poprawy warunków i jakości życia mieszkańców
8. Wzrost uczestnictwa społeczeństwa w szeroko pojętym życiu kulturalnym.

Cel strategiczny 2. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego

Cele szczegółowe

1. Zwiększenie potencjału organizacji pozarządowych i wsparcie ich współpracy z innymi instytucjami.
2. Tworzenie warunków dla zwiększenia szans rozwoju społecznego i zawodowego, zwłaszcza ludzi młodych.
3. Intensyfikacja aktywności mieszkańców w wymiarze gospodarczym, społecznym i zawodowym.

4. Organizacja spójnego systemu kształcenia adekwatnego do potrzeb rynku pracy.
5. Kształtowanie tożsamości regionalnej i wzmocnienie identyfikacji mieszkańców z województwem.
6. Optymalne wykorzystanie potencjału ludzkiego w warunkach społeczeństwa informacyjnego.
7. Poprawa warunków na rynku pracy poprzez rozwój zasobów ludzkich i promocję przedsiębiorczości.
8. Wzmocnienie planowania strategicznego i operacyjnego w zakresie polityki społecznej.

Cel strategiczny 3. Efektywna pomoc społeczna

Cele szczegółowe

1. Wsparcie osób i rodzin dotkniętych długotrwałym bezrobociem.
2. Wzmocnienie potencjału kadry pomocy społecznej.
3. Rozwój infrastruktury społecznej.
4. Rozwój środowiskowych form wsparcia w miejscu zamieszkania.
5. Wspieranie osób i rodzin będących w kryzysie.
6. Rozwój poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego.
7. Rozwijanie form rodzinnej opieki zastępczej.
8. Wspieranie grup szczególnego ryzyka zagrożonych dezintegracją społeczną i zawodową
9. Sprawny system wsparcia dla osób starszych.
10. Rozszerzenie współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy społecznej.

Cel strategiczny 4. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społecznym w ramach zintegrowanych, kompleksowych działań

Cele szczegółowe

1. Wzmocnienie wpływu środowiska osób niepełnosprawnych na kształt rozwiązań legislacyjnych dotyczących niepełnosprawności oraz programów ograniczania skutków niepełnosprawności.

2. Promocja aktywnych, innowacyjnych form wsparcia, dostosowanych do rzeczywistych potrzeb ludzi niepełnosprawnych, realizowanych przez instytucje oraz organizacje pozarządowe.
3. Ujednoczenie przestrzenne usług socjalnych i oferty wsparcia środowiska osób niepełnosprawnych na terenie całego województwa.
4. Zwiększenie efektywności wsparcia osób niepełnosprawnych, wykorzystanie potencjału środowiska lokalnego i organizacji pozarządowych oraz wzmocnienie i rozszerzenie współpracy instytucji z organizacjami pozarządowymi w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych.
5. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym osiągnięcia odpowiedniego poziomu wykształcenia, kwalifikacji i rozwoju zawodowego.
6. Wzmocnienie opieki nad niepełnosprawnymi dziećmi i młodzieżą poprzez rozwój różnorodnych form wsparcia środowiskowego.
7. Ograniczanie skutków niepełnosprawności poprzez promocję działań profilaktycznych, podnoszenie poziomu wiedzy i zwiększenie dostępności usług, diagnostyki, rehabilitacji.

Cel strategiczny 5. Profilaktyka oraz ograniczenie problemów wynikających z uzależnienia od alkoholu i narkotyków

Cele szczegółowe

1. Ograniczenie globalnego spożycia alkoholu i zmiana struktury jego spożycia ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży.
2. Zmniejszenie negatywnych skutków zdrowotnych i społecznych wynikających ze spożywania alkoholu.
3. Zmniejszenie zaburzeń życia rodzinnego spowodowanych spożywaniem alkoholu.
4. Ograniczenie tempa wzrostu używania narkotyków – zmniejszenie liczby nowych konsumentów, zwłaszcza wśród młodzieży.
5. Zwiększenie efektywności leczenia i rehabilitacji oraz redukcji szkód zdrowotnych spowodowanych używaniem narkotyków.
6. Ograniczenie tempa wzrostu przestępczości związanej z narkotykami.

Cel strategiczny 6. Rozwój infrastruktury społecznej

Cele szczegółowe

1. Tworzenie infrastruktury dla funkcjonowania społeczeństwa informacyjnego.
2. Rozwój bazy sportowej, rekreacyjnej, uzdrowiskowej oraz placówek czasu wolnego.
3. Wzmocnienie infrastruktury służącej zwiększeniu poziomu kulturalnego społeczeństwa.
4. Polepszenie infrastrukturalnych warunków realizacji funkcji poradnictwa i doradztwa.
5. Wzmocnienie bazy oświatowej i szkoleniowej, umożliwiającej dostęp do wykształcenia i zwiększenia kwalifikacji.
6. Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia.
7. Wyrównanie poziomu infrastruktury społecznej pomiędzy obszarami miejskimi i wiejskimi

6. Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych,

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu

Tomaszowskiego na lata 2007 – 2015 uwzględnia wszystkie dziedziny życia, które występują również w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych:

1. przeciwdziałania bezrobociu,
2. narkomanii,
3. wykluczeniu społecznemu.

Realizacja zadań poprzez funkcjonujące i współpracujące ze sobą instytucje i organizacje w zakresie:

- 1 pomocy rodzinom dotkniętym bezrobociem i ubóstwem,
2. zapobieganie patologiom społecznym
3. przestępczości wśród dzieci i młodzieży,
4. Podejmowanie działań w zakresie wspierania rodzin dotkniętych kryzysem i przemocą w rodzinie.

7. Strategia Rozwoju Gminy Ułhówek na lata 2009 – 2013.

Analizując sytuację gminy w kontekście uwarunkowań zewnętrznych oraz wewnętrznych, zdefiniowano następujące cele :

1. Wysoka jakość życia i pracy w gminie
 - 1.1. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych
 - 1.2. Rozwój kapitału społecznego, Edukacji oraz przedsiębiorczości
 - 1.3. Poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych
 - 1.4. Rozwój sektora usług pozarolniczych i okołorolniczych
2. Zrównoważony i trwały rozwój gminy
 - 2.1. poprawa dostępności komunikacyjnej gminy i mieszkańców
 - 2.2. Rewitalizacja przestrzeni publicznej
 - 2.3. Ochrona środowiska naturalnego i zdrowia mieszkańców
3. Promocja gminy i dziedzictwa pogranicza
 - 3.1. Rozwój i promocja kulturowego dziedzictwa pogranicza
 - 3.2. Zwiększenie rozpoznawalności gminy w kraju i zagranicą

Szczególny związek powyższych dokumentów możemy znaleźć w działach obejmujących gospodarkę i poziom jej konkurencyjności(mocne i słabe strony), atrakcyjności i spójności przestrzeni(położenie na szlaku komunikacyjnym o znaczeniu międzynarodowym), w poprawie jakości życia mieszkańców wsi oraz wielofunkcyjnym rozwoju obszarów wiejskich. Ponadto w wyrównywaniu szans rozwojowych i wspomaganiu zmian strukturalnych na obszarach wiejskich, zbudowaniu systemu wsparcia dla rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze, rozwijaniu placówek świadczących usługi edukacyjne i kulturalne oraz w aktywacji i integracji lokalnej osób w wieku poprodukcyjnym celem wykorzystania potencjału osób starszych w środowisku lokalnym.

2.4 System Pomocy Społecznej

Samorządową jednostką organizacyjną pomocy społecznej jest ośrodek pomocy społecznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS) w Ulhówku utworzony został na mocy uchwały Nr VIII/29/90 Gminnej Rady Narodowej w Ulhówku z dnia 28 lutego 1990r i funkcjonuje od dnia 1 lipca 1990r.

Obecnie ma swoją siedzibę w Urzędzie Gminy w Ulhówku przy ulicy Kościelnej 1/1.

Do najważniejszych działań GOPS w Ulhówku należy:

- Świadczenia pomocy rzeczowej, usługowej i instytucjonalnej:
 - Usługi opiekuńcze,
 - Kierowanie do domów pomocy społecznej,
 - Sprawienie pogrzebu,
 - Pomoc dla usamodzielnianych w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych,
 - Dożywianie dzieci w szkołach.
- Świadczenia pieniężne:
 - Zasiłki stałe, okresowe, celowe i celowe specjalne,
 - Opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne,
 - Świadczenia rodzinne.
- Praca socjalna.

Do realizacji w/w zadań teren gminy Ulhówek podzielony został na 2 rejony opiekuńcze.

- Pierwszy rejon – Ulhówek, Rzeplin – Osada, Magdalenka, Tarnoszyn, Dyniska, Dębina – Osada, Dębina, Hubinek, Żerniki, Podlodów, Rzeczyca.
- Drugi rejon - Budynin, Oserdów, Wasylów Wielki, Wasylów, Machnówek, Korczmin, Korczmin – Osada, Krzewica, Szczepiatyn, Szczepiatyn – Osada, Rzeplin, Rokitno.

Do najważniejszych powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie Ulhówek należą:

- ubóstwo,
- bezrobocie,
- dysfunkcja w rodzinie.

Tabela nr 17

Powody przyznania pomocy społecznej w gminie Ułhówek w latach 2005-2007

Powody przyznania pomocy społecznej	Liczba rodzin, którym przyznano pomoc		
	Lata		
	2005	2006	2007
Ubóstwo	334	32	154
Bezrobocie	188	144	190
Długotrwała choroba	33	10	113
Alkoholizm	7	0	6
Niepełnosprawność	29	33	101
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	65	46	40
Przemoc w rodzinie	2	0	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie rocznych sprawozdań MP i PS

Analizując powyższe tabele można stwierdzić, że w wymienionych powyżej latach wzrasta liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa. Dominującym problemem rodzin ubiegających się o pomoc jest bezrobocie. Osoby pozostające długotrwale bez pracy narażone są na wykluczenie społeczne i bardziej podatne na wszelkiego rodzaju patologie tj. alkoholizm, przemoc w rodzinie czy też przestępczość.

2.4.1 Instytucje zajmujące się pomocą społeczną

GOPS w Ułhówku realizuje swoje zadania współpracując z innymi instytucjami i organizacjami społecznymi:

- Powiatowy Urząd Pracy
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Powiatowe Centrum ds Orzekania o Niepełnosprawności
- Domy Pomocy Społecznej
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Tomaszowie Lubelskim

- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia
- Szkoły
- Policja
- Sąd
- Placówki Służby Zdrowia
- Radni
- Sołtysi
- Kościół Katolicki
- Polski Komitet Pomocy Społecznej

GOPS zapewnia osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym mieszkańcom gminy opiekę i pomoc w warunkach domowych. 5 opiekunek domowych (1 opiekunka zatrudniona na stałe, 4 opiekunki zatrudnione na umowę zlecenie) świadczy usługi opiekuńcze na rzecz 18 osób starszych, w tym 16 samotnych i 2 osoby w rodzinie. Usługi obejmują m.in. pomoc w pielęgnacji osoby, robienie zakupów, sprząatanie mieszkania oraz załatwianie różnych spraw tj: sprawy urzędowe, wizyta lekarska, zakup leków.

Do działalności ośrodka należy ważna forma pomocy jaką jest dożywianie dzieci w szkołach różnego szczebla

2.4.2 Charakterystyka grup objętych pomocą społeczną w gminie – Diagnoza problemów społecznych

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. W związku z tym celem pomocy społecznej jest zapewnienie niezbędnych potrzeb życiowych osobom i rodzinom oraz umożliwienia im bytu w warunkach odpowiadających godności człowieka z uwzględnieniem takich potrzeb jak: zapewnienie schronienia, posiłku i ubrania.

Dziedziny te są zgodne z ustawą o pomocy społecznej.

2.4.2.1 Ubóstwo

Ubóstwo jest zjawiskiem powszechnym i związanym z poziomem życia, który wydaje się być normalnym w danym społeczeństwie.

W praktyce samo pojęcie ubóstwa posiada bardzo wiele definicji. Do wyznaczania jego skali służy czynnik zwany linią ubóstwa, który może przybrać następujące wartości:

- Minimum egzystencji – wartość koszyka żywności, odzieży chroniącej przed zimmem, podstawowej pomocy leczniczej oraz możliwie niskiej opłaty mieszkaniowej (absolutna linia ubóstwa),
- Ustawowa (urzędowa) granica ubóstwa – miesięczny dochód w gospodarstwie domowym, uprawniający do ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej, przyznanie świadczenia nie jest jednak obligatoryjne,
- Połowa średnich dochodów lub wartość wydatków gospodarstw domowych przeliczonych na tzw. jednostkę ekwiwalentną (względna linia ubóstwa),
- Niezbędny dochód „wiązania końca z końcem” ustalony na podstawie ocen gospodarstw domowych (subiektywna linia ubóstwa).

W niniejszym opracowaniu uwzględniona będzie głównie ustawowa linia ubóstwa, która przy obecnym systemie pomocy społecznej jest zbieżna z minimum egzystencji i uwzględnia jedynie zaspokojenie tych potrzeb, których nie można odłożyć, a spożycie niższe od tej wielkości prowadzi do biologicznego wyniszczeni. Ustawowa linia ubóstwa pozwala zwrócić się o pomoc społeczną, a to oznacza, że każdy świadczeniobiorca GOPS żyje poniżej ustawowej granicy ubóstwa.

2.4.2.2 Bezrobocie

Bezrobocie to sytuacja, w której większa lub mniejsza liczba osób zdolnych do pracy i jej poszukujących nie znajduje zatrudnienia. Bezrobocie jako kwestia społeczna dotyczy dużych grup społecznych i polega na kumulowaniu negatywnych cech położenia materialnego, społecznego, politycznego. Stan ten jest odbierany przez tą grupę jako nieprawidłowy, zakłóca jej prawidłowy rozwój, wywołuje społeczny niepokój

i jest źródłem napięć społecznych, a nawet konfliktów. Najpoważniejszymi konsekwencjami bezrobocia w wymiarze indywidualnym są:

- pogorszenie kondycji psychicznej osoby bezrobotnej,
- zachwianie poczucia bezpieczeństwa,
- poczucie osamotnienia i apatii,
- niska samoocena,
- zniechęcenie do życia lub agresja,
- ucieczka w uzależnienia,
- wycofanie się z uczestnictwa w życiu społecznym.

W kontaktach interpersonalnych bezrobocie powoduje zakłócenie relacji międzyludzkich, pogorszenie sytuacji materialnej bezrobotnych i ich rodzin. Problem bezrobocia nie jest zjawiskiem odosobnionym na terenie naszej gminy. Problem ten dotyka coraz szerszych kręgów społecznych. Straty i skutki moralne wynikające z bezrobocia są trudne do oszacowania.

W dzisiejszej dobie jest to problem nie tylko osoby bezrobotnej ale całej rodziny.

Według oficjalnych statystyk ponad 60% bezrobotnych zamieszkuje w miastach. Statystyki te jednak nie ujmują tzw. bezrobocia ukrytego, które szczególnie dotyka obszarów wiejskich.

2.4.2.3 Niepełnosprawność

W oparciu o definicję zawartą w ustawie o Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997r. za niepełnosprawnego uważa się osobę, której stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej, jeżeli uzyskała orzeczenie:

- 1) o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności określonych w art. 3 ww ustawy,
- 2) o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy – na podstawie odrębnych przepisów, lub
- 3) o niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia.

Do najważniejszych determinantów ubóstwa należą:

1. Czynniki ekonomiczne i społeczne:

- źródło utrzymania,
- bezrobocie,
- wykształcenie.

2. Czynniki demograficzne:

- struktura rodziny,
- wiek,
- płeć.

3. Miejsce zamieszkania:

- Region.

Na terenie gminy występuje wysoki poziom bezrobocia oficjalnego, oprócz którego występuje także bezrobocie ukryte charakterystyczne dla obszarów wiejskich. Głównym źródłem utrzymania dla ponad 40% rodzin na terenie gminy są emerytury i renty. Można również zaobserwować niski poziom wykształcenia mieszkańców wsi oraz stosunkowo dużą liczbę rodzin wielodzietnych.

2.4.3 Dotychczasowe formy pomocy i świadczeń społecznych

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. W związku z tym celem pomocy społecznej jest zapewnienie niezbędnych potrzeb życiowych osobom i rodzinom oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka z uwzględnieniem takich potrzeb jak: zapewnienie schronienia, posiłku i ubrania.

Zgodnie z art. 8 Ustawy o Pomocy Społecznej wsparcie udzielane osobom dokonywane jest w oparciu o dwa kryteria:

- kryterium dochodowe nie przekraczające odpowiednio: **477zł**

w przypadku osoby samotnie gospodarującej i **351zł** na 1 członka rodziny

w przypadku osoby w rodzinie,

- co najmniej jeden z powodów wymienionych w art. 7 Ustawy o Pomocy Społecznej z dnia 12 marca 2004 roku.

Struktura świadczeniobiorców rodzinnych.

- zasiłki rodzinne – 1 dziecko, 2 dzieci, itp.

Struktura świadczeń pomocy społecznej:

- liczba rodzin pobierających świadczenia,
- zasiłki stałe,
- zasiłki okresowe,
- zasiłki celowe,
- usługi opiekuńcze.

2.4.3.1 Alkoholizm

Alkoholizm, czyli uzależnienie od alkoholu, jest chorobą, która zaczyna się i rozwija podstępnie, bez świadomości zainteresowanej osoby. Polega na niekontrolowanym picciu napojów alkoholowych i może doprowadzić do przedwczesnej śmierci. Przyjmuje się, że 2% wszystkich obywateli polskich jest uzależnionych od alkoholu. Do najważniejszych problemów alkoholowych należy zaliczyć:

1. Szkody zdrowotne występujące u osób pijących:
 - postępujące samozniszczenie osób uzależnionych od alkoholu,
 - uszkodzenia zdrowia, których przyczyny obejmują używanie alkoholu w interakcji z innymi czynnikami patologicznymi (np. choroby układu krążenia, nowotworowe, uszkodzenia wątroby).
2. Szkody zdrowotne, psychiczne, moralne i materialne występujące u członków rodzin alkoholowych.
3. Alkoholowa dezorganizacja środowiska pracy i straty ekonomiczne.
4. Naruszenie prawa i porządku przez osoby nietrzeźwe.
5. Przesłępstwa gospodarcze związane z produkcją i obrotem alkoholu.

Jedyną jednostką działającą na rzecz przeciwdziałania alkoholizmowi na terenie gminy jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, do której kompetencji zalicza się:

- ◆ Przygotowanie i przedkładanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

- ◇ Bieżąca koordynacja zadań wynikających z gminnego programu .
- ◇ Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w sferze profilaktyki.
- ◇ Organizacja spotkań, szkoleń dla nauczycieli, teatrów profilaktycznych dla dzieci.
- ◇ Stałe dyżury informacyjne dla mieszkańców gminy.
- ◇ Prowadzenie rozmów interwencyjno – motywacyjnych z osobami wnioskowanymi o zastosowanie leczenia odwykowego.
- ◇ Kierowanie osób na zastosowanie leczenia odwykowego.
- ◇ Zbieranie dokumentacji przypadków przemocy domowej.
- ◇ Opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
- ◇ Prowadzenie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży, podawania i spożycia napojów alkoholowych.
- ◇ Prowadzenie analizy problemów alkoholowych i stanu zasobów w dziedzinie ich rozwiązywania na terenie gminy, wprowadzanie lokalnych inicjatyw.
- ◇ Szukanie wsparcia dla działań na rzecz zmniejszania rozmiarów problemów alkoholowych.

	2005	2006	2007
Liczba wniosków, które wpłynęły do GKRPA	6	13	9
Liczba osób skierowanych na leczenie	2	4	3

O natężeniu tego problemu świadczą również następujące fakty:

- najliczniejszą kategorią przestępstw jest kierowanie pojazdem w stanie nietrzeźwym,
- położenie w województwie lubelskim również determinuje pewne zachowania wobec alkoholu, które ilustrują poniższe dane:

- ◊ średnie roczne spożycie napojów alkoholowych w litrach 100% alkoholu na jednego konsumenta w województwie lubelskim jest wyższe od średniej krajowej i wynosi 3,88 litra (kraj -3,67 litra),
- ◊ w strukturze spożycia dominują napoje spirytusowe przed piwem i winem,
- ◊ co dziesiąty konsument pije alkohol w sposób ryzykowny (powyżej 10 litrów czystego spirytusu rocznie dla mężczyzn i 7,5 dla kobiet).

2.4.4 Współpraca z innymi podmiotami

Podmioty, instytucje i organizacje oferujące wsparcie i pomoc mieszkańcom Gminy Ulhówek:

- 6 parafii rzymsko – katolickich, zapewniających zaspokojenie potrzeb duchowych i wyznaniowych, podtrzymywanie tradycji
- Bank Spółdzielczy – zapewniający obsługę finansową mieszkańcom gminy,
- Poczta Polska – dostarczanie przesyłek mieszkańcom gminy, dystrybucja czasopism,
- Polski Komitet Pomocy Społecznej– zapewniający i wydający długoterminową żywność z Europejskiego Banku Żywności dla najuboższych mieszkańców gminy,
- sklepy – sprzedaż art. spożywczych i przemysłowych,
- piekarnia – wypiek i zaopatrzenie mieszkańców w pieczywo,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej- opieka lekarska mieszkańców gminy,
- stacje paliw – dystrybucja paliw płynnych i gazu,
- zakład fryzjerski – usługi fryzjerskie dla mieszkańców,
- Rewir Dzielnicowych Komendy Powiatowej Policji w Tomaszowie Lubelskim – zapewniający ochronę i bezpieczeństwo.

2.4.4.1 POLICJA – bezpieczeństwo

Rewir Dzielnicowych w Ulhówku Komendy Powiatowej Policji w Tomaszowie Lubelskim zatrudnia 3 pracowników /Kierownik, 2 dzielnicowych/.

Obsługuje on również Gminę Jarczów - Punkt Przyjęcia Interesantów.

Rewir współpracuje z instytucjami funkcjonującymi na terenie gminy

Ulhówek tj. szkoły, Straż Pożarna, Placówki Straży Granicznej w

Chłopiatynie i Łaszczowie, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, sołectwami.

DOBRA PRAKTYKA

Rewir Dzielnicowych realizował zadania z zakresu bezpieczeństwa i porządku publicznego, organizował spotkania z młodzieżą szkolną na temat skali zagrożenia przestępczością, oraz skutków naruszenia prawa, w tym za przestępstwa internetowe.

Zjawisko przestępczości to poważny problem społeczny. Przestępczość młodzieży jest od wielu lat przedmiotem zainteresowania kryminologów.

Wynika to z trzech przesłanek:

- uwrażliwienia społecznego na wykojenie młodego pokolenia.
- nadziei resocjalizacyjnych związanych z niższym stopniem demoralizacji młodzieży,
- możliwości precyzyjnego określenia zachowań przestępczych.

Niepokojącym zjawiskiem są przestępstwa z udziałem nieletnich.

W ostatnich latach szczególnie podkreśla się specyfikę zmiany i dynamikę tej patologii wśród młodzieży. Przybiera ona coraz bardziej skomplikowane oraz groźniejsze formy.

Wzrasta też liczba przestępstw dokonywanych w sposób agresywny,

z użyciem przemocy tj. kradzieży, rozbojów i wymuszeń rozbójniczych, oraz

liczba przestępstw po spożyciu alkoholu. Większość sprawców w chwili

popelnienia przestępstwa nie było nigdzie zatrudnionych i nie uczyło się.

W grupie osób mających problemy społeczne znajdują się również te

z trudnościami w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu

karnego. Zajmuje się nimi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

w Ulhówku, doraźną pomoc finansową lub rzeczową oraz aktywizując je do

indywidualnego poszukiwania pracy i częstych kontaktów z Powiatowym Urzędem Pracy w Tomaszowie Lubelskim

W 2007 roku ujawniono 145 wykroczeń, w tym 63 wykroczeń wnioskowanych oraz 82 wykroczeń mandatowych na kwotę 11500 zł., z tego drogowe – 29, z ustawy o wychowaniu w trzeźwości- 22, przeciwko instytucjom państwowym - 4, przeciwko porządkowi i spokoju publicznemu – 13, przeciwko bezpieczeństwu osób i mienia – 7, przeciwko mieniu –7

W 2007 roku funkcjonariusze Rewiru w ramach współpracy pełnili 46 służb wspólnie z funkcjonariuszami SG Łaszczów i Chłopiatyn. Przeprowadzano je przeważnie w porze wieczorowo-nocnej.

Działania Policji mają na celu zmniejszenie przestępczości i utrzymywanie ładu i porządku na terenie gmin Ulhówek i Jarczów, dbałość o bezpieczeństwo obywateli.

2.4.4.2 BIBLIOTEKA GMINNA

NAZWA: BIBLIOTEKA PUBLICZNA GMINY ULHÓWEK

ADRES: ULHÓWEK

UL. KOŚCIELNA 1/1

ILE OSÓB ZATRUDNIA: 2

ILU JEST WOLONTARIUSZY: 0

CELE STATUTOWE

- biblioteka służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, edukacyjnych i informacyjnych społeczności
- upowszechnianiu wiedzy i nauki
- rozwojowi kultury

DOBRA PRAKTYKA

- zwiększanie zaangażowania młodzieży do udziału w konkursach czytelniczych i plastycznych
- rozbudzanie zainteresowań poprzez udostępnienie internetu

2.4.4.3 ULKS „ZRYW”

ADRES: ULHÓWEK

ILE OSÓB ZATRUDNIA: 0

ILU JEST WOLONTARIUSZY: 3

CELE STATUTOWE

1. Rozwijanie różnych form kultury fizycznej dla dzieci, młodzieży i dorosłych.
2. Kształtowanie pozytywnych cech charakteru osobowości dzieci i młodzieży.
3. Integrowanie środowiska na terenie swojego działania.

DOBRA PRAKTYKA

1. Utworzenie sekcji piłki nożnej skupiającej dzieci i młodzież w dwóch grupach:
 - juniorów (20) i seniorów (18) – 2003
 - promowanie miejscowości na terenie powiatu
 - propagowanie aktywnego spędzania wolnego czasu
 - integracja środowiska
2. Utworzenie sekcji piłki siatkowej – 2006r. skupiającej młodzież w grupie seniorów (15)
 - udział w rozgrywkach III ligi PS
 - promowanie miejscowości w województwie lubelskim
 - aktywne spędzanie czasu w zimowe wieczory
3. Zorganizowanie festynu sportowo-rekreacyjnego „Dni Ulhówka” 2007 dla społeczności gminy
 - promowanie zdrowego stylu życia
 - integracja społeczna

2.4.4.4 PARAFIA RZEPLIN

NAZWA: Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. Narodzenia św. Jana Chrzciciela

ADRES: Rzeplin 72,

22-678 Ułhówek

LIE OSÓB ZATRUDNIA: 1

ILU JEST WOLONTARIUSZY: 0

CELE STATUTOWE

Praca duszpasterska „Głoszenie Dobrej Nowiny o Chrystusie”

Akcje charytatywne – pomoc potrzebującym

DOBRA PRAKTYKA

Przed wszystkim działalność parafii jest działaniem długofalowym, zmieniającym mentalność i wrażliwość na potrzeby drugiego człowieka

2.4.4.5 PARAFIA TARNOSZYN

NAZWA: Parafia rzymsko-katolicka p.w. Stanisława Biskupa Męczennika

ADRES: Rzepin 72, 22-678 Ułhówek

LIE OSÓB ZATRUDNIA: 1

ILU JEST WOLONTARIUSZY: 0

CELE STATUTOWE

Praca duszpasterska „Głoszenie Dobrej Nowiny o Chrystusie”

Akcje charytatywne – pomoc potrzebującym

DOBRA PRAKTYKA

- współpraca z Caritas
- współpraca ze środowiskiem lokalnym
- założenie przy parafii Stowarzyszenia „Pomocna Dłoń”

Przed wszystkim działalność parafii jest działaniem długofalowym, zmieniającym mentalność i wrażliwość na potrzeby drugiego człowieka

2.4.4.6 KOŁO ŁOWIECKIE „NIWA”

NAZWA: Koło Łowieckie NIWA Nr 15 w Ułhówku

ILE OSÓB ZATRUDNIA: 24 członków

CELE STATUTOWE

Polski Związek Łowiecki jest zrzeszeniem osób fizycznych i prawnych, które prowadzą gospodarke łowiecką poprzez hodowlę i pozyskiwanie zmiennych oraz działają na rzecz jej odnowy poprzez regulację liczebności populacji zwierząt łownych

DOBRA PRAKTYKA

- prowadzenie gospodarki łowieckiej w trosce o rozwój łowiectwa i współdziałanie z administracją rządową i samorządową,
- pielęgnowanie historycznych wartości kultury materialnej i duchowej łowiectwa,
- czuwanie nad przestrzeganiem przez członków w zrzeszeniu prawa zasad etyki, obyczajów i tradycji łowiectwa,
- organizacja szkolenia w zakresie prawidłowego łowiectwa i strzelectwa myśliwskiego,
- wspieranie i prowadzenie prac naukowych w zakresie gospodarowania zwierzyną.

2.4.4.7 OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA WASYLÓW WIELKI

ADRES: Wasylów Wielki 12

ILE OSÓB ZATRUDNIA:

18 członków czynnych,

20 wspierających,

2 honorowych

DOCHÓD ROCZNY ZA ROK 2007: 315,00zł

CELE STATUTOWE

1. Działanie na rzecz ochrony życia, zdrowia, mienia i środowiska przed pożarami, kląskami żywiołowymi i zagrożeniami ekologicznymi lub innymi miejscowymi zagrożeniami.
2. Wykonywanie zadań z zakresu ochrony przeciwpożarowej, przeciwpowodziowej, ratownictwa i bezpieczeństwa powszechnego zleconego przez organa administracji publicznej.
3. Współtworzenie i opiniowanie aktów normatywnych dotyczących ochrony przeciwpożarowej.
4. Działanie na rzecz ochrony środowiska.
5. Informacja o występujących zagrożeniach przeciwpożarowych i innych zagrożeniach miejscowych oraz sposobach zapobiegania
6. Rozwijanie i upowszechnianie działalności kulturalnej.
7. Rozwijanie i krzewienie kultury fizycznej i sportu.
8. Organizowanie przeciwpożarowego i obronnego wychowania dzieci i młodzieży.

DOBRA PRAKTYKA

1. Jubileusz 50-lecia powstania OSP z nadaniem sztandaru dla jednostki 11 lipca 2004r.
2. Zorganizowany festyn, który był skierowany do mieszkańców gminy, zaproszonych gości, władz i samorządowców. Atrakcją festynu był przemarsz pododdziałów i parada strażacka, pokaz sprzętu pożarniczego, koncert Orkiestry Dętej Straży Pożarnej, grochówka dla wszystkich i zabawa taneczna do rana.
3. OSP przy pomocy mieszkańców i materialnym wsparciu władz gminy wyremontowała budynek byłej szkoły, w którym obecnie jest siedziba KGW.
4. Współorganizacja i przygotowanie gminnych dożynek w Wasylowie - sierpień 2008.

2.4.4.8 OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA TARNOSZYN

ADRES: Tarnoszyn 79

ILE OSÓB ZATRUDNIA:

członków - 25

wspierających - 20,

Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza - 20

DOCHÓD ROCZNY ZA ROK 2007: 1645,00 zł.

CELE STATUTOWE

1. Działanie na rzecz ochrony życia, zdrowia, mienia i środowiska przed pożarami, kląskami żywiołowymi i zagrożeniami ekologicznymi lub innymi miejscowymi zagrożeniami.
2. Wykonywanie zadań z zakresu ochrony przeciwpożarowej, przeciwpowodziowej, ratownictwa i bezpieczeństwa powszechnego zleconego przez organa administracji publicznej.
2. Współtworzenie i opiniowanie aktów normatywnych dotyczących ochrony przeciwpożarowej.
3. Działanie na rzecz ochrony środowiska.
4. Informacja o występujących zagrożeniach przeciwpożarowych i innych zagrożeniach miejscowych oraz sposobach zapobiegania
5. Rozwijanie i upowszechnianie działalności kulturalnej.
6. Rozwijanie i krzewienie kultury fizycznej i sportu.
7. Organizowanie przeciwpożarowego i obronnego wychowania dzieci i młodzieży.

DOBRA PRAKTYKA

1. Powstanie jednostki w 1925r.
2. Zakup sprzętu ppoż.
3. W jednostce działają cztery drużyny; w tym dwie młodzieżowe.
4. Od roku 1996 posiadamy sztandar ufundowany przez społeczeństwo.
5. Współpracujemy z Kołem Gospodyń Wiejskich, miejscową szkołą i parafią organizując różnego rodzaju imprezy i uroczystości, np.

dożynki, festyny, uroczystości patriotyczne, jak również imprezy dla środowiska lokalnego.

6. W 2005r. obchodziliśmy 80 lecie powstania OSP Tarnoszyn.
7. Jednostka nasza od lat 70 zajmuje czołowe miejsca na zawodach strażackich na szczeblu gminnym, powiatowym, wojewódzkim i krajowym: między innymi Łódź – 1988r., Częstochowa – 1996r. Kielce – 1998r..

Bierzemy udział w zawodach bez względu na to, jakim systemem są prowadzone i mamy wysokie wyniki. Ich potwierdzeniem są otrzymane dyplomy i zdobyte puchary.

Największą dumę przynosi puchar zdobyty na zawodach „O puchar 100-lecia OSP Tomaszów Lubelski” w 2007r.

2.4.4.9 ROZTOCZAŃSKI ZWIĄZEK PSZCZELARZY

NAZWA: Roztoczański Związek Pszczelarzy w Tomaszowie Lubelskim
Gminne Koło Pszczelarzy w Ułhówku

ADRES: Lisecki Andrzej, Dyniska 8, 22-678 Ułhówek

ILUJEST WOLONTARIUSZY: 0

członków - 22

DOCHÓD ROCZNY ZA ROK 2007

Składki członkowskie: 1.999,50zł z tego odprowadzono do RZP składki obowiązkowej -1099,72zł; dla koła pozostało - 899,78zł

CELE STATUTOWE

1. Wszechstronna działalność w zakresie pszczelarstwa, reprezentowanie i obrona interesów oraz ochrona godności i dobrego imienia pszczelarzy.
2. Organizowanie oraz prowadzenie działalności szkoleniowej, kulturalnej, socjalnej, reklamowej i zaopatrzeniowej – w zakresie pszczelarstwa i ochrony środowiska.
3. Organizacja wykorzystania pożytków pszczelich.
4. Współpraca ze stowarzyszeniami, organizacjami, instytucjami, ośrodkami

naukowymi i ich filiami zajmującymi się pszczelarstwem i produktami pszczelimi.

5. Zachowanie tradycji pszczelarskich.
6. Współdziałal w organizowaniu masowych imprez środowiskowych np. Dni Ulhówka, Dożynki Gminne itp.

DOBRE PRAKTYKI

1. Od kilkadziesiąt lat członkowie koła uzupełniają bazę pożytków pszczelich poprzez nasadzenie drzew i krzewów np. lipa, czeremch, robinia akacjowa, klon oraz siew roślin miododajnych na pasieczyskach i nieużytkach. Efektem jest stale zwiększająca się ilość drzew miododajnych.
2. Koordynacja wykorzystania pożytków; szczególnie rzepaku ozimego i jarego oraz fasoli. Prowadzi się monitoring upraw miododajnych i pożytków pszczelich oraz proponuje się wywóz pasiek pszczelarzom własnym i z innych rejonów.
3. Organizuje się zbiorowe zaopatrzenie w leki: przeciw Warrozie, cukier – syrop na zimowe dokarmianie pszczół, matki pszczele i inne środki do produkcji pasiecznej.
4. Organizuje się szkolenia pszczelarskie.
5. Organizowane są dla pszczelarzy i osób chętnych wycieczki do przodujących pasiek, a także na ogólnopolskie święta i wystawy pszczelarskie.
6. Prowadzi się promocje produktów pszczelarskich, np. pokazy z degustacją na otwartych imprezach gminnych, powiatowych, dla młodzieży szkolnej itp.

2.4.4.10 POLSKI KOMITET POMOCY SPOŁECZNEJ

ADRES: Zarząd Gminny w Ulhówku, 22-678 Ulhówek

ILU: JEST WOLONTARIUSZY:

2 wolontariuszy, 11 członków

DOCHÓD ROCZNY ZA ROK 2007: 4.117,00zł

CELE STATUTOWE

Celem PKPS jest dobrowolne i bezinteresowne niesienie różnorodnych form pomocy osobom i rodzinom, które z różnych przyczyn niezdolne są do rozwiązywania swych życiowych problemów, w szczególności ludziom starszym, niepełnoprawnym, chorym, samotnym, zagrożonym demoralizacją, rodzinom pozbawionym środków do życia, ubogim i bezrobotnym. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających bezpośredniemu uczestnictwu w działaniach na rzecz osób potrzebujących pomocy, bądź wspierania takiej pomocy.

1. Organizowanie usług opiekuńczych.
2. Organizowanie i prowadzenie dożywiania.
3. Organizowanie różnorodnych form wypoczynku.
4. Poradnictwo i pomoc prawną.
5. Współpraca i współdziałanie z innymi organizacjami społecznymi.
6. Świadczenie pomocy bezrobotnym w zakresie poradnictwa zawodowego.
7. Prowadzenie działalności edukacyjno-szkolnej i kulturalnej.
8. Prowadzenie świetlic i placówek opiekuńczo- wychowawczych.
9. Prowadzenie całodziennych i popołudniowych klubu seniora, stołówek. jadłodajni, noclegowni innych placówek.
10. Przeciwdziałanie patologiom społecznym, alkoholizmowi, narkomanii.

DOBRA PRAKTYKA

Od 2006 roku realizowany jest program PEAD Unii Europejskiej pt. „Dostarczanie żywności najuboższej ludności UE”.

W 2006 roku rozdano 42,72 ton produktów spożywczych 129 osobom z 276 rodzin.

W 2007 roku rozdano 56,53 ton żywności 988 osobom z 235 rodzin, a w 2008 roku do (końca października) wydano 39,72 tony żywności 996 osobom z 242 rodzin.

Pomoc PKPS obejmuje od 20% do 25% populacji gminy.

2.4.4.11 Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń” w Tarnoszynie

ADRES:

Parafia Tarnoszyn

Tarnoszyn 78

22-678 Ułhówek

ILU JEST WOLONTARIUSZY:

Członków: 22

Działalność stowarzyszenia opiera się na zasadzie wolontariatu.

Celem Stowarzyszenia jest:

1. Działania aktywizujące mieszkańców oraz propagujące ideę wspólnego działania na rzecz środowiska.
2. Działalność społeczna, dobroczynna, opiekuńcza i charytatywna.
3. Inicjowanie i rozwijanie form pomocy osobom potrzebującym i ich rodzinom.
4. Promowanie integracji ludzi zdrowych i niezdolnych do samodzielnego funkcjonowania.
5. Ochrona i promocja zdrowia oraz działania na rzecz osób potrzebujących.
6. Propagowanie zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku.
7. Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu.
8. Działalność na rzecz krajoznawstwa i turystyki.
9. Działalność na rzecz ochrony dóbr kultury, sztuki i tradycji.
10. Organizowanie różnych form służących rozwojowi kulturalnemu społeczności wiejskiej.
11. Wspieranie inicjatyw promujących przedsiębiorczość i tworzenie nowych miejsc pracy.
12. Promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy.
13. Aktywne przeciwdziałanie patologiom społecznym oraz wszelkiego rodzaju formom uzależnień i innych problemów społecznych; leczenie, rehabilitacja i readaptacja osób potrzebujących.

14. Zakładanie i propagowanie dzieł resocjalizacyjnych, rehabilitacyjnych, edukacyjnych.
15. Podejmowanie działań na rzecz ekologii i ochrony środowiska.
16. Wspieranie inicjatyw dotyczących porządku i bezpieczeństwa publicznego.
17. Upowszechnianie rozwoju demokracji, ochrona wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich.
18. Działania na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijanie kontaktów i współpracy między społeczeństwami.
19. Współpraca z innymi organizacjami i instytucjami działającymi na terenie kraju i za granicą, które w swoich programach są zbieżne z programem stowarzyszenia.

2.4.4.12 KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH TARNOSZYN

NAZWA: Koło Gospodyń Wiejskich w Tarnoszynie

ADRES: Tarnoszyn 79

ILOŚĆ OSÓB: 30 osób

DOBRA PRAKTYKA

Koło Gospodyń Wiejskich współpracuje ze strażą pożarną, szkołą podstawową, parafią oraz całym społeczeństwem.

Współpracują przy organizacji dożynek gminnych, parafialnych, uroczystościach patriotycznych, imprezy lokalne

W 2007r. KGW w Tarnoszynie ukończyło 45 lat. Na uroczystość zaproszono władze gminne i powiatowe. Członkinie KGW angażują do pracy całą społeczność.

2.5 Źródła podstawowych problemów społecznych Gminy Ułhówek i ich identyfikacja

Podczas warsztatów uczestnicy dostrzegli najczęściej występujące problemy społeczne w gminie Ułhówek, które wymagają podjęcia szeregu działań. Pomędzy istniejącymi problemami występują wzajemne zależności; jeden problem przyczynia się do powstania drugiego.

2.5.1 Katalog zidentyfikowanych problemów społecznych w gminie w poszczególnych obszarach polityki społecznej

W obszarze **KULTURA** zidentyfikowano następujące problemy zgodnie z hierarchizacją wskazującą na skalę i zasięg danego problemu.

1. Brak Centrum Kultury.
2. Brak pracowników etatowych odpowiedzialnych za organizację życia kulturalnego w gminie.
3. Brak środków finansowych przeznaczonych na organizowanie imprez kulturalnych dla mieszkańców gminy.

Przyczyny występowania wyżej wymienionych problemów:

- Gmina nie posiada GOK-u
- Brak miejsc spotkań
- Zła baza lokalowa lub jej brak
- Brak fachowej kadry
- Niska aktywność i wrażliwość społeczna
- Brak integracji społecznej
- Niewystarczająca ilość środków finansowych

Możliwości rozwiązania /przeciwdziałania dostrzeżonym problemom/

- Adaptacja budynku
- Przeprowadzenie remontów (ogrzewanie, sanitariaty itp.)
- Stworzenie GOK-u i zatrudnienie fachowej kadry

- Organizowanie spotkań, zebrań i imprez kulturalnych i integracyjnych
- Pozyskiwanie środków finansowych

W obszarze **POMOC SPOŁECZNA** zdiagnozowano następujące problemy zgodnie z hierarchizacją wskazującą na skutki w społeczności lokalnej:

1. Bezrobocie.
2. Alkoholizm i narkomania.
3. Ubóstwo.
4. Osoby niepełnosprawne, starsze, przewlekłe chore.
5. Migracja zarobkowa rodzin.

Przyczyny występowania wyżej wymienionych problemów;

- niski poziom aktywności społecznej
- duża liczba miejscowości popegeerowskich
- brak miejsc pracy
- geograficzne położenie gminy (odległość), gmina rolnicza
- niski poziom wykształcenia
- brak odpowiednich kwalifikacji zawodowych
- niezaradność i bierność życiowa
- brak organizacji wolnego czasu
- brak motywacji do życia i działań naprawczych
- rozłąka rodzin
- patologia rodzin
- niskie dochody rodzin
- roszczeniowe postawy i konsumpcyjny styl życia
- izolacja społeczna, samotność
- brak miejsc pracy dla niepełnosprawnych
- brak miejsc spotkań integracyjnych dla osób starszych
- brak dostępu do poradni specjalistycznych
- niskie aspiracje w zakresie kształcenia i zdobywania wykształcenia
- niska opłacalność prowadzenia gospodarstw rolnych

Możliwości rozwiązania /przeciwdziałania dostrzeżonym problemom/

- powstawanie nowych miejsc pracy
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych, zdobywanie dodatkowych uprawnień (przekwalifikowywanie się)
- możliwość pozyskiwania środków na działalność gospodarczą z PUP
- utworzenie klubu AA
- profilaktyka, pogadanki, spotkania
- zagospodarowanie wolnego czasu
- utworzenie ośrodka wsparcia dla rodzin i ofiar przemocy
- warsztaty wsparcia psychologicznego, przykłady dobrej praktyki
- zorganizowanie kursów kwalifikacyjnych (kucharz, fryzjer, krawcowa, itp.)
- likwidacja barier architektonicznych
- zakłady pracy chronionej
- utworzenie grup wsparcia dla rodzin osób niepełnosprawnych
- utworzenie klubu seniora
- tworzenie grup producenckich

W obszarze **BEZPIECZEŃSTWO** określono następujące problemy zgodnie z hierarchizacją wskazującą na potrzeby i oczekiwania społeczności lokalnej:

1. Niewłaściwe zachowania i wzrost przestępczości, zwłaszcza wśród młodocianych
2. Słabe wyposażenie w urządzenia i sprzęt przeciwpożarowy jednostek ochotniczych straży pożarnych oraz niewystarczająca liczba strażaków przeszkolonych w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej
3. Mało skuteczne działania policji w zakresie bezpieczeństwa
4. Niska świadomość społeczna w zakresie ppoż.
5. Niewystarczająca znajomość przepisów prawa obowiązujących w strefie nadgranicznej
6. Brak przejścia granicznego
7. Nielegalne przekroczenia granicy przez obcokrajowców
8. Brak strażnicy

Przyczyny występowania problemów:

- brak środków finansowych
- niewystarczające starania władz lokalnych
- brak promocji gminy
- brak autorytetów i wzorców osobowych w środowisku rodzinnym
- wartości wyniesione z domu rodzinnego
- bezrobocie
- nadużywanie alkoholu
- narkomania
- bezkarność, brak odpowiedzialności za popełniane czyny
- brak zainteresowań, nieumiejętność gospodarowania czasem wolnym
- zużyty sprzęt
- brak środków finansowych na zakup nowego wyposażenia
- niewystarczająca liczba jednostek OSP posiadających uprawnienia w zakresie udzielania pomocy ofiarom wypadków
- brak nowoczesnych samochodów strażackich
- brak szkoleń dla strażaków

Możliwości rozwiązania/przeciwdziałania dostrzeżonym problemom/:

- budowa przejścia granicznego
- budowa strażnicy
- wymiana międzynarodowa
- organizacja czasu popołudniowego w świetlicach
- kursy komputerowe
- działalność w klubach sportowych, kołach zainteresowań
- zatrudnienie fachowej kadry
- spotkania z przedstawicielami policji i straży granicznej
- zwiększenie liczby policjantów zatrudnionych w rewirze dzielnicowych
- zwiększenie środków na zakup nowego sprzętu, wyposażenia
- zakup nowoczesnych samochodów
- organizowanie szkoleń i kursów dla strażaków umożliwiających nabycie umiejętności i uzyskanie uprawnień

- pozyskiwanie środków na działalność młodzieżowych drużyn strażackich.

W obszarze **EDUKACJA I OPIEKA NAD DZIECKIEM** określono następujące problemy zgodnie z hierarchizacją wskazującą na skalę problemów i przewidywalne konsekwencje:

1. Osiągnięcie niskich wyników na sprawdzianie i egzaminie gimnazjalnym.
2. Brak motywacji do nauki.
3. Rodzice nie interesują się rozwojem intelektualnym swoich dzieci.
4. Zbyt krótki czas pracy biblioteki szkolnej i centrum multimedialnego.

Przyczyny występowania problemu:

- przeładowane programy nauczania
- wpływ środowiska rodzinnego i lokalnego
- brak systemu motywującego
- dzieci pozostawione pod opieką innych - „eurosieroctwo”
- niskie wykształcenie rodziców
- brak perspektyw
- brak dodatkowych zajęć
- brak aspiracji i wzorców
- brak środków na zwiększenie liczby kadry nauczycielskiej
- pomijanie oczekiwań nauczycieli
- brak środków na pomoce dydaktyczne, wyposażenie

Możliwości rozwiązania:

- dodatkowe zajęcia pozalekcyjne, specjalistyczne
- indywidualna praca z uczniem zdolnym i mającym problemy
- stypendia
- nagrody rzeczowe
- wycieczki, wyjazdy
- spotkania z ciekawymi ludźmi
- utworzenie punktów pomocy rodzinie
- zatrudnienie specjalistów

- pedagogizacja rodziców
- zwiększenie etatów bibliotekarzy
- zmiana regulaminu wynagradzania
- zwiększenie środków na zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych

W obszarze **SPORT I TURYSYKA** określono następujące problemy zgodnie z hierarchizacją wskazującą na potrzeby i oczekiwania społeczności lokalnej:

1. Niska świadomość społeczna o potrzebie aktywności ruchowej.
2. Brak zajęć sportowych dla mieszkańców gminy.
3. Brak ośrodków sportu, rekreacji i bazy turystycznej.
4. Niezadowalająca promocja gminy.

Przyczyny występowania problemu społecznego:

- brak wiedzy o potrzebie aktywności ruchowej
- słaba baza sportowa (brak boisk i obiektów sportowych)
- brak funduszy na rozbudowę i wyposażenie
- brak animatorów sportu i turystyki
- brak środków na zatrudnienie kadry
- teren mało atrakcyjny turystycznie

Możliwości rozwiązania/przeciwdziałania problemowi społecznemu/:

- cykl spotkań edukacyjnych o potrzebie aktywności ruchowej
- pozyskiwanie środków na budowę, rozbudowę i wyposażenie obiektów sportowych
- organizowanie zajęć sportowych i rekreacyjnych
- zatrudnianie wykwalifikowanej kadry
- zakupienie sprzętu turystycznego
- zorganizowanie bazy turystycznej
- organizowanie imprez (rajdy, wycieczki, biwaki, itp.)
- rozwój agroturystyki

- zaangażowanie samorządu gminy w promocję

Rozwiązywanie problemów społecznych możliwe jest tylko i wyłącznie przy ścisłej współpracy instytucji i organizacji działających na terenie naszej gminy: Urząd Gminy, GOPS, Straż Graniczna, Straż Pożarna, Policja, Związek Pszczelarzy, Stowarzyszenia „G-6”, i „Pomocna Dłoń”, Biblioteka Gminna, Koło Łowieckie, szkoły, ośrodek zdrowia, parafie, koła gospodyń wiejskich, kluby sportowe. Ogromnie ważny udział w rozwiązywaniu problemów społecznych posiadają również zasoby pozainstytucjonalne, tj. wójt, pracownicy urzędu, radni, sołtysi, kadra pedagogiczna, księża, strażacy, policjanci i pracownicy straży granicznej.

Wyżej wymienione problemy społeczne wiążą się z brakami w zakresie świadczenia usług społecznych na terenie gminy. Wśród nich wyróżnić można:

- ❖ finansowe – ograniczone środki finansowe, nieumiejętność pozyskiwania środków pozabudżetowych,
- ❖ organizacyjne – brak zaangażowania i integracji mieszkańców, brak liderów i animatorów,
- ❖ kadrowe - brak specjalistów do prowadzenia zajęć, kierownika centrum kultury,
- ❖ obiektów sportowych i rekreacyjnych – brak stadionu, boisk sportowych, bazy noclegowej, itp.

2.5.2 Hierarchizacja problemów polityki społecznej gminy uznanych za dominujące

Zespół, po przeprowadzeniu analizy obszarów polityki społecznej i zidentyfikowaniu istniejących w gminie problemów dokonał ich hierarchizacji:

1. Brak Centrum Kultury.
2. Bezrobocie.
3. Osiąganie niskich wyników w nauczaniu.
4. Niska świadomość społeczna o potrzebie ruchowej.
5. Patologie społeczne – wzrost przestępczości, w szczególności wśród młodocianych.

2.6 Kapitał społeczny gminy

Zespoły pracujące podczas warsztatów wskazały mocne i słabe strony naszej gminy. Dzięki wskazaniu zagrożeń możemy przewidzieć pewne nieprawidłowe zjawiska mogące zahamować jej prawidłowy rozwój. Szanse podpowiadają nam co warto rozwijać, co jest korzystne na co zwrócić uwagę by wzrosła pozycja gminy.

2.6.1 ANALIZA SWOT – GMINY ULHÓWEK

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">◆ trwale i poprawne więzi międzyludzkie◆ kraina mlekiem i miodem płynąca◆ przyjazna mieszkańcom◆ bezpieczna◆ respektowanie praw i obowiązków◆ zaktywizowane społeczeństwo◆ czysta◆ rozwinięta pod względem kulturalnym i turystycznym◆ bogata◆ nowi inwestorzy, atrakcyjne warunki do inwestycji◆ infrastruktura społeczna◆ ekologiczna◆ dobry stan zdrowia mieszkańców◆ odnotowująca wyż demograficzny◆ opiekuńcza, troskliwa◆ wielokulturowa◆ otwarta na współpracę◆ tolerancyjna	<ul style="list-style-type: none">◆ zwiększająca się bieda na wsi – pauperyzacja społeczeństwa◆ wiejskiego spowodowana dużym bezrobociem,◆ słabość systemu gospodarczego opartego w głównej mierze na rozdrobnionym rolnictwie,◆ peryferyjne położenie gminy◆ w skali zarówno powiatu jak i województw i kraju,◆ duża liczba osiedli popegeerowskich,◆ konieczność migracji spowodowane poszukiwaniem pracy◆ bardzo niska aktywność społeczna i ekonomiczna na terenie gminy,◆ jedyną instytucją działającą na płaszczyźnie pomocy społecznej◆ w gminie jest GOPS◆ bardzo słabo rozwinięta infrastruktura socjalna,

<ul style="list-style-type: none"> ◆ partnerzy zagraniczni ◆ pozyskująca środki finansowe ◆ z zewnątrz ◆ z informatyzowana ◆ bogata i dostępna oferta edukacyjna ◆ wysokie wyniki w nauce ◆ wysoka świadomość uczestnictwa w kulturze fizycznej 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ konieczność przeznaczania ◆ znacznej części budżetu gminy na ◆ utrzymanie systemu oświaty, ◆ niestabilny wskaźnik przyrostu ◆ naturalnego oraz bardzo wysoki ◆ wskaźnik emigracji skutkujące ◆ szybkim tempem zmniejszania się ◆ liczby ludności, ◆ brak szczegółowej diagnozy ◆ uzależnień w gminie; szczególnie ◆ alkoholizmu, ◆ brak form aktywizacji ◆ i przystosowania do życia osób ◆ niepełnosprawnych ◆ brak przedszkoli i placów zabaw, ◆ niewystarczająca ilość zajęć ◆ pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> ◆ przystąpienie Polski do UE (dopłaty dla rolnictwa, możliwość pozyskania środków na pomoc społeczną, możliwość legalnej pracy na emigracji), ◆ przyskanie środków z UE na oświatę i edukację, ◆ planowane uruchomienie przejścia granicznego Dyniska – Uhnów, co zapewne przyczyni się do aktywizacji gospodarczej gminy i zdyskontuje peryferyjne położenie gminy 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ rosnące zapotrzebowanie na pomoc społeczną (osoby starsze, biedne) ◆ duża migracja młodych osób, ◆ brak wsparcia dla młodych przedsiębiorców ◆ brak wyraźnej dynamiki wzrostu miejsc pracy ◆ niewystarczający system wszechstronnej opieki nad niepełnosprawnymi, ◆ brak systemu wprowadzania niepełnosprawnych na rynek pracy ◆ wsparcia dla rodzin osób

<ul style="list-style-type: none">◆ wzrost liczby mieszkańców◆ z wyższym wykształceniem◆ bardzo dobra klasa bonitacyjna gruntów (I – II klasa) dla produkcji rolnej, co w Unii Europejskiej może okazać się dużym impulsem dla rozwoju,◆ Rewir Dzielnicowych w Ulhówku,◆ 11 Jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych,◆ wspólne inicjatywy edukacyjne,◆ duży potencjał twórczy uczniów◆ (udział w konkursach◆ przedmiotowych i sportowych)◆ osiąganie sukcesów przez szkoły◆ na szczeblu gminnym, powiatowym,◆ organizowanie konkursów,◆ zawodów sportowych, wycieczek,◆ imprez okolicznościowych,◆ rozwój działalności kulturalnej,◆ pobudzenie i zachęcenie do◆ działalności kół gospodyń wiejskich◆ i innych organizacji	<ul style="list-style-type: none">◆ niepełnosprawnych,◆ rosnąca liczba zadań z zakresu pomocy społecznej obciążających budżet gminy,◆ brak świetlic dla dzieci i młodzieży w poszczególnych miejscowościach gminy,◆ zwiększony dostęp młodzieży do środków odurzających,◆ pogorszenie się poziomu zdrowia mieszkańców z powodu ubóstwa
--	--

3. Kierunki rozwoju gminy

3.1 Wizja

Wizja rozwoju jest określeniem stanu, jaki chcieliby osiągnąć do 2015 roku mieszkańcy – uczestnicy procesu planowania. Wizja określa bardzo ogólnie dlaczego działamy, do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeśli podejmiemy działania strategiczne.

W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ulhówek wizję rozwoju społecznego sformułowano w następujący sposób:

Ułhówek jest gminą, której mieszkańcy są aktywni, zintegrowani, chętni do działania i współpracy oraz podejmowania różnorodnych inicjatyw. Dzięki temu, że posiadają adekwatne do potrzeb wykształcenie oraz umiejętności znajdują zatrudnienie na lokalnym rynku pracy. Podejmowana praca przynosi satysfakcję i korzyści finansowe zapewniające życie na godnym poziomie. Środowisko, w którym żyją jest czyste i zadbane. Widzą perspektywy ciekawego życia i rozwoju, w tym zainteresowań. Są życzliwi i otwarci na siebie, dbają o wspólne dobra i dążą do realizacji wspólnych celów, aby żyło się lepiej!

Strategia pozwala zaplanować harmonijny plan rozwoju, przygotować konspekt działań zgodny ze wcześniej wypracowaną wizją, ze szczegółowym podziałem na najważniejsze obszary oraz ich poszczególne etapy realizacji. Pozwolą one przybliżyć nas do wcześniej ustalonych zamysłów.

3.2 Poziom integracji społecznej

Uczestnicy warsztatów uznali, że aktualnie występuje brak zaangażowania społecznego mieszkańców, słabe więzi między mieszkańcami (mieszkańcy w małym stopniu identyfikują się ze społecznością i jej sprawami), występują nieliczne przejawy wzajemnej pomocy i wspólnych działań.

Przyczyny niskiego poziomu integracji społecznej:

- ludzka zazdrość, zawiść
- znieczulica
- roszczeniowość
- podział społeczny
- napływowość
- nieufność
- obojętność
- brak liderów
- stagnacja

- brak wiary, że może się coś udać
- brak wiedzy i umiejętności
- sytuacja społeczna (ubóstwo)
- położenie geograficzne
- brak integracji międzypokoleniowej
- brak kultywowania, tradycji, obyczajów,
- niska samoocena
- obawa przed krytyką, odpowiedzialnością

Co możemy zrobić by zwiększyć poziom integracji społecznej:

- promować pozytywne działania
- wykreować liderów
- promować dobre praktyki
- dobre słowo, wsparcie
- organizacja spotkań
- wolny czas
- zmienić mentalność ludzką

W celu zintegrowania społeczeństwa należy podjąć te wszystkie działania, bowiem pozwolą one zidentyfikować się mieszkańcom ze społecznością.

3.3 CELE

3.3.1. Cele główne, szczegółowe i kierunki działań

Społeczna akceptacja oraz identyfikacja mieszkańców z wypracowanymi celami dają władzy lokalnej prawo na przejście z poziomu administrowania, do poziomu zarządzania polityką społeczną.

Wypracowane cele strategiczne ściśle wiążą się ze zidentyfikowanymi problemami społecznymi.

W trakcie konsultacji społecznych z przedstawicielami różnych grup udało się zdefiniować cele główne dla sześciu obszarów polityki społecznej:

1. kultura,
2. pomoc społeczna,
3. przejście graniczne,
4. edukacja i opieka nad dzieckiem,
5. sport i turystyka,
6. bezpieczeństwo.

Dla poszczególnych obszarów wypracowano następujące szczegółowe cele.

CEL GŁÓWNY

1. Utworzenie Centrum Kultury

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- 1.1. współpraca ze świetlicami wiejskimi
- 1.2. współpraca ze stowarzyszeniami, organizacjami z terenu gminy
- 1.3. edukacja kulturalna społeczeństwa
- 1.4. organizacja czasu wolnego mieszkańców
- 1.5. organizowanie imprez
- 1.6. utworzenie kół zainteresowań
- 1.7. współpraca transgraniczna w zakresie wymiany kulturowej
- 1.8. tworzenie centrum informatycznego
- 1.9. współpraca z ośrodkami kultury gmin sąsiednich

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- pozyskiwanie środków finansowych
- budowa lub adaptacja budynku
- zaangażowanie władz i społeczeństwa
- pozyskiwanie wykwalifikowanej kadry
- wyposażenie
- zwiększenie aktywności i wrażliwości społecznej

Pomoc Społeczna

CEL GŁÓWNY:

2. Zmniejszenie bezrobocia

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- 2.1. tworzenie miejsc pracy
- 2.2. stymulowanie mobilności zawodowej
- 2.3. zwiększenie niezależności ludzi młodych
- 2.4. umocnienie więzi rodzinnych
- 2.5. organizacja szkoleń, kursów z zakresu usług dla ludności
- 2.6. przygotowanie osób bezrobotnych w ubieganiu się o zatrudnienie w miejscach poza miejscami zamieszkania

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- ❖ tworzenie miejsc pracy, powstawanie nowych zakładów pracy
- ❖ przeniesienie i przekwalifikowanie kwalifikacji zawodowych
- ❖ utworzenie klubów wsparcia (Klub Pracy)
- ❖ rozwijanie usług dla ludności (fryzjer, krawiec, szewc, kosmetyczka)
- ❖ przekazywanie w leasing (w dzierżawę)

Edukacja i opieka nad dzieckiem

CEL GŁÓWNY:

3. Podniesienie wyników w nauce

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- 3.1. budowa pewności ucznia
- 3.2. doskonalenie umiejętności pisania programów autorskich, innowacyjnych

- 3.3. doskonalenie umiejętności wychowawczych; poszukiwanie nowych metod wychowania
- 3.4. podniesienie jakości nauczania
- 3.5. poznanie nowych form spędzania czasu wolnego

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- dostosowanie programów nauczania
- kursy i szkolenia dla nauczyciela
- terminy konferencji wychowawczych dla nauczycieli i rodziców
- system motywacyjny nauczycieli
- organizacja wypoczynku letniego zimowego dzieci, wycieczek, imprez kulturalno-oświatowych

Sport i turystyka

CEL GŁÓWNY:

4. Podniesienie świadomości o potrzebie aktywności ruchowej

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- 4.1. umocnienie więzi społecznych
- 4.2. podniesienie kondycji ruchowej
- 4.3. poprawa zdrowia mieszkańców
- 4.4. podanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu
- 4.5. poprawa sprawności ruchowej
- 4.6. kształtowanie pozytywnych cech charakteru
- 4.7. kara, wina, przestępstwo – realizacja postawy obywatelskiej
- 4.8. uruchomienie świetlic środowiskowych
- 4.9. realizacja programu „Bezpieczna szkoła” oraz „Razem bezpieczniej”
- 4.10. oznakowanie rowerów

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- organizacja zawodów sportowych
- organizacja zajęć sportowych dla seniorów
- wyjazdy na basen

- turnusy sportowe
- wycieczki w góry, wspinaczki na skałkach
- spływ kajakowy
- organizacja zajęć sportowych dla dzieci
- koła zainteresowań
- letni i zimowy wypoczynek
- realizacja programów profilaktycznych
- wycieczki
- „zielone szkoły”
- zajęcia pozalekcyjne
- integracja międzypokoleniowa
- realizacja celów psychospołecznych
- ogólne bezpieczeństwo w szkołach „Razem Bezpieczniej”
- pogadanki w szkołach /Policja, Straż Graniczna/ – bezpieczeństwo

Bezpieczeństwo

Cel główny

Zintegrowanie działań mających na celu poprawę bezpieczeństwa

Cel szczegółowy:

- zintegrowanie działań instytucji państwowych, organizacji działających na terenie gminy oraz społeczności lokalnej w celu poprawy bezpieczeństwa
- zwiększenie świadomości społecznej o potrzebie i zasadności przestrzegania norm prawnych
- motywowanie do pożytecznych form spędzania czasu wolnego

Kierunki działania

- organizowanie spotkań, pogadanek, prelekcji
- zorganizowanie kół zainteresowań, zajęć sportowych, kursów komputerowych
- szkolenia

- współpraca międzynarodowa w różnych dziedzinach życia społecznego
- rozwój gospodarczy
- nowe miejsca pracy

4. Zarządzanie wdrażaniem strategii

Za opracowanie strategii odpowiada zespół powołany Zarządzeniem Wójta Gminy Nr 9/08 z dnia 30 marca 2008r. do spraw aktualizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Ułhówek.

Za wdrażanie, realizację i monitoring strategii odpowiadać będzie grupa wyłoniona z w/w zespołu powołanego Zarządzeniem Wójta, która w celu dokonania oceny realizacji niniejszej strategii spotykać się będzie minimum raz na kwartał. W przypadku zaistnienia jakiegokolwiek potrzeby odbywać się będą dodatkowe spotkania. W skład zespołu będą wchodzić przedstawiciele następujących instytucji polityki społecznej z terenu gminy:

- oświaty
- służby bezpieczeństwa
- pomocy społecznej
- ochrony zdrowia
- organizacji pozarządowych/kościół
- sportu
- kultury

4.1 Etapy procesu wdrażania strategii:

1. powołanie zespołu zarządzeniem Wójta,
2. systematyczne spotkania zespołu – minimum 1 raz na kwartał,
3. wyłonienie lidera spośród zespołu/delegowanie uprawnień,
4. wypracowanie planu działania, harmonogramu,
5. wypracowanie narzędzi badawczych (ankiet, kwestionariuszy, sprawozdań),
6. konsultacje społeczne w poszczególnych obszarach polityki społecznej,

7. opracowanie raportu wdrażania strategii,
8. przedstawienie Wójtowi celem przedstawienia Radzie Gminy,
9. inicjowanie procesu aktualizacji GSRPS.

4.2 Aktualizacja strategii (każdego roku)

- I. Konsultacje społeczne.
- II. Warsztaty strategiczne ze społecznościami.
- III. Redagowanie zmian.
- IV. Zatwierdzenie przez Radę Gminy.

Cele aktualizacji strategii:

1. zaktywizowanie społeczeństwa lokalnego,
2. wzrost poczucia odpowiedzialności za gminę,
3. integrowanie różnych środowisk,
4. stworzenie podwalin do budowania partnerstwa,
5. powstanie nowe inicjatywy,
6. podniesienie świadomości społecznej,
7. możliwość podzielenia się pomysłami, doświadczeniami,
8. poznanie się

5. Monitoring

Monitoring - stała i ciągła obserwacja ilościowych oraz jakościowych zmian wybranych wielkości, mająca na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i wydajności program. Monitoring służy badaniu i ocenie sposobu oraz efektywności dochodzenia do wyznaczonych celów, a także poziomu ich osiągnięcia.

Monitoring będzie prowadzony w sposób ciągły w oparciu o wskaźniki zawarte w opracowanych programach, w postaci spodziewanych rezultatów realizacji poszczególnych celów, programów i zadań. Monitoring polegał będzie na opracowywaniu corocznego sprawozdania z realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ulhówek, który następnie będzie przedstawiany Radzie Gminy.

6. Zakończenie

Naczelnym zadaniem strategii jest formułowanie wizji, których urzeczywistnienie stanowi o realizacji misji. Skuteczność jej realizacji uzależniona jest od wielu czynników, a przede wszystkim od współdziałania instytucji i organizacji pozarządowych działających na terenie gminy.

W trakcie realizowania zadań wyznaczonych w strategii może wystąpić konieczność ich modyfikacji, bowiem osiąganie poszczególnych celów otwiera nowe horyzonty i stwarza coraz to nowe wyzwania wymagające rozwiązania. Strategia powinna podlegać weryfikacji oraz niezbędnym modyfikacjom adekwatnym do zmian zachodzących w otoczeniu. Powyższa strategia jest więc dokumentem otwartym. Diagnoza problemów społecznych w niej postawiona mówi jednoznacznie, że konieczne są długofalowe programy działań podejmowanych dla zapobiegania i przeciwdziałania społecznemu wykluczeniu, jako zjawisku uniemożliwiającemu lub znacznie utrudniającemu jednostce lub grupie zgodne z prawem pełnienie ról społecznych i korzystanie z dóbr publicznych. Wykluczenie społeczne skutkuje izolacją, ubożeniem i pogłębianiem nierówności społecznych. Nie ma ono charakteru swobodnego wyboru, nie jest przez jednostkę zawinione, dlatego naczelnym zadaniem gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych jest podejmowanie działań przewidzianych istniejącym systemem prawnym oraz poszukiwanie i wprowadzanie nowych form pracy na rzecz integracji społecznej osób zagrożonych lub już wykluczonych społecznie.

Załączniki

Załącznik nr 1

**Zarządzenie Nr 9/08
Wójta Gminy Ulhówek
z dnia 30 marca 2008 roku**

w sprawie powołania Zespołu do spraw aktualizacji Gminnej Strategii
Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Ulhówek

Na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U .Nr 64, poz.593 z póź. zm. / zarządza się, co następuje:

§ 1

Powołuje się Zespół do spraw aktualizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w następującym składzie osobowym:

1.Pani Agnieszka Zub	Kierownik GOPS w Ulhówku
2.Pani Krystyna Wszola	pracownik socjalny GOPS w Ulhówku
3.Pani Jolanta Pieprzowska	pracownik Urzędu Gminy Ulhówek
4.Pani Teresa Gruszecka	pracownik Urzędu Gminy Ulhówek
5 .Pan Zbigniew Gruszecki	pracownik Urzędu Gminy Ulhówek
6.Pani Alina Konefal- Pilip	pracownik Urzędu Gminy Ulhówek
7.Pan Sławomir Jarocho	pracownik Urzędu Gminy Ulhówek
8.Pani Jadwiga Teterycz	Dyrektor Zespołu Szkół w Ulhówku
9 .Pani. Anna Giergasz	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Tarnoszynie
10.Pani Anna Żurawiecka	Dyrektor Gimnazjum w Ulhówku
11.Pan Andrzej Burzanowski	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Hubinku
12.Pani Stanisława Skiba	Dyrektor Biblioteki Publicznej w Ulhówku
13 .Pan Buczkowski Piotr	przedstawiciel Ochotniczych Straży Pożarnych
14.Pani Beata Lewandowska	przedstawiciel Kola Gospodyń Wiejskich
15.Pan Andrzej Lisecki	przedstawiciel Gminnego Kola Pszczelarskiego

§ 2

Wykonanie zarządzenia powierza się Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ulhówku.

§ 3

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Wójt
mgr Łukasz Kłębek

Załączniki nr 2

Harmonogram wdrażania działań strategicznych na okres od 01 lipca 2008 do 31 grudnia 2009r.

Lp.	Tytuł oraz kategoria projektu	Czas realizacji	Cele projektu	Zadania projektu oraz harmonogram ich realizacji	Wskaźniki projektu	Planowane źródła finansowania
1.	Utworzenie i prowadzenie świetlic środowiskowych	Styczeń - grudzień 2009r.	<ul style="list-style-type: none"> - stworzenie miejsca do bezpiecznego i aktywnego spędzania wolnego czasu - doraźna pomoc w rozwiązywaniu podstawowych trudności funkcjonowania społecznego, sobistego, szkolnego i emocjonalnego. 	<ul style="list-style-type: none"> - przygotowanie lokalu, - doposażenie w sprzęt i pomoce dydaktyczne, - nabór uczestników, - ustalenie harmonogramu zajęć np.: sportowe, gry zespołowe, kół zainteresowań, np.: zajęć plastycznych, wspólnych wycieczek 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba dzieci i młodzieży - liczba dodatkowych zajęć, - liczba wyjazdów Rekreacyjnych. 	PPWOW
2.	Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom	Styczeń - grudzień 2009r	<ul style="list-style-type: none"> - uświadamianie szkodliwości uzależnień -kształcenie umiejętności radzenia sobie z różnymi trudnymi sytuacjami 	<ul style="list-style-type: none"> - stworzenie alternatywnych form spędzenia wolnego czasu, - rozwój działań profilaktycznych 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób biorących udział w imprezach promujących zdrowy styl życia 	PPWOW PO KL

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ułhówek

			<p>i problemami.</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpowszechnianie prawdziwych i rzetelnych informacji o zjawisku, którego profilaktyka dotyczy - właściwy rozwój osobowości 	<p>w szkołach oraz</p> <p>zwiększenie oferty zajęć pozalekcyjnych</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizacja spotkań z młodzieżą poświęconych uzależnieniom. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób uczestniczących w zajęciach profilaktycznych - liczba rodziców uczestniczących w pogadankach, - liczba osób biorących udział w spotkaniach z pielęgniarką, policjantem, - liczba wyjazdów rekreacyjnych 	
3.	<p>Prowadzenie Lokalnego Centrum Kultury</p>	<p>Luty - grudzień 2009r</p>	<ul style="list-style-type: none"> - integrowanie społeczności - kultywowanie tradycji lokalnych - rozwój umiejętności aktywnego spędzania wolnego czasu - nabycie umiejętności 	<ul style="list-style-type: none"> - utworzenie Lokalnego Centrum Kultury - warsztaty z zakresu rozwoju zdolności twórczych „Ocalić od zapomnienia” - tworzenie działań o długofalowym 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba uczestników spotkań kulturalnych - liczba spotkań kulturalnych - liczba warsztatów międzypokoleniowych - liczba materiałów 	<p>PPWOW</p>

			<p>współpracy</p> <ul style="list-style-type: none"> - pobudzenie zainteresowań - nabycie i rozwój umiejętności komunikacyjnych - wzrost umiejętności rozwiązywania problemów społecznych - wzrost pewności siebie - wzrost poziomu samooceny -umiejętność pracy w zespole - integracja i wsparcie - wyrównanie szans w dostępie do usług społeczno-kulturalnych na obszarze wiejskim - podniesienie jakości życia, efektywności - wyeliminowanie 	<p>wymiarze społecznym</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawa wizerunku miejscowości - zwyczaje i obyczaje - zorganizowanie imprezy okolicznościowej, np; (bal karnawałowy spotkanie oplatkowe) - korzystanie z kawiarenek internetowych 	<p>promocyjnych</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba utworzonych kół zainteresowań - liczba utworzonych zespołów - liczba osób uczęszczających na zajęcia koła i zespołu - liczba odbytych zajęć i warsztatów - ilość pokazów i występów - liczba osób korzystających z kawiarenek internetowych 	
--	--	--	---	--	---	--

			<p>marazmu społecznego oraz wsparcie dla istniejących inicjatyw oddolnych</p> <ul style="list-style-type: none"> - tworzenie wizji wspólnego celu - nauka konsensusu 			
4.	Utworzenie i prowadzenie Klubu Seniora	Styczeń - grudzień 2009r	<ul style="list-style-type: none"> - integrowanie osób starszych z wykorzystaniem ich potencjału w rozwijaniu własnych pomysłów i dorobku kulturowego. 	<ul style="list-style-type: none"> - pozyskanie uczestników - adaptacja pomieszczeń dla klubowiczów, - powołanie lidera grupy, - organizowanie spotkań towarzyskich (dwa razy w tygodniu), - organizacja wolnego czasu oraz aktywna forma jego spędzania, - przeprowadzenie szkolenia np.: (obsługa karty bankomatowej, obsługa komputera, itp.) 	<ul style="list-style-type: none"> -liczba uczestników, -liczba spotkań, - liczba wyjazdów kulturalno – rekreacyjnych - liczba osób uczestniczących w szkoleniach, kursach 	PPWOW

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ułhówek

5.	Zajęcia i zawody sportowe	Styczeń - grudzień 2009r	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój umiejętności aktywnego i kreatywnego spędzania czasu wolnego - podnoszenie sprawności fizycznej - zrozumienie powodów i sensu starań o własne ciało, sprawność, zdrowie i urodę - kształtowanie estetyki i harmonii ruchów, tężyzny fizycznej, pięknej sylwetki, poczucia rytmu - świadome oddziaływanie na zdrowie fizyczne, psychiczne i emocjonalne 	<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie zajęć fitness: aerobic – ćwiczenia przy muzyce, -kulturystyka i podnoszenie ciężarów - zorganizowanie turnieju tenisa stołowego - zorganizowanie turnieju piłki siatkowej 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba uczestników zajęć - liczba turniejów 	PPWOW
----	---------------------------	--------------------------	---	--	--	-------

<p>6.</p>	<p>-Kursy i szkolenia nauczycieli, - wycieczka w góry, -trening kompetencji wychowawczych dla nauczycieli i rodziców</p>	<p>styczeń - grudzień 2009r</p>	<ul style="list-style-type: none"> - upowszechnianie programów zwiększających kompetencje wychowawcze i profilaktyczne nauczycieli oraz rodziców, w tym promujących zdrowy styl życia i rozwijających ważne umiejętności życiowe uczniów. - zapoznanie uczniów z historią i genezą miejsc, które będą zwiedzać. - upowszechnianie wśród młodzieży atrakcyjności wędrowania po górskich szlakach 	<ul style="list-style-type: none"> - szkolenia i kursy doskonalące umiejętności wychowawcze rodziców i wychowawców – „Szkola dla rodziców i wychowawców” oraz inne programy profilaktyczne dla rodziców, wychowawców i uczniów. - wycieczka w góry dla uczniów osiągających wysokie wyniki w nauce i zachowaniu oraz uczestniczących w konkursach przedmiotowych i artystycznych, zawodach sportowych 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin objętych pomocą - liczba osób uczestniczących w warsztatach - liczba osób uczestniczących w wycieczkach 	<p>PPWOW</p>
------------------	--	---	--	---	---	--------------

			jako formy wypoczynku łączącego walory poznawcze z poprawianiem kondycji fizycznej.			
7.	Szkolenie oraz promowanie zdrowego odżywiania „Popieram życie miodem słodzone”	styczeń - grudzień 2009r.	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój zainteresowań, Podniesienie kwalifikacji pszczelarzy, - podniesienie wiedzy na temat wykorzystywania i zastosowania miodu w życiu człowieka, - podnoszenie wiedzy o życiu pszczół 	<ul style="list-style-type: none"> - poszukiwanie trenerów z odpowiednią wiedzą, - przeprowadzenie szkolenia dla hodowców pszczół, - prowadzenie pogadanek z młodzieżą i dorosłymi - promowanie zdrowotnych właściwości miodu oraz produktów pochodnych 	- liczba uczestników szkoleń, warsztatów	PPWOW EFS